ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 10 september 2011

HISTORIE
3
Achter de coulissen
van het KPNA

ACHTERGROND
7
De ‘barbaar’
in de mens

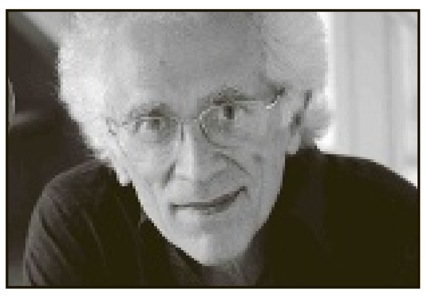

SUCCESVERHAAL
14
Liefst geen
betweters

Curaçao North Sea Jazz

In de marge van het festijn

Nog voor er één noot gespeeld is, hoor ik het voor de eerste keer: “This is all very well organized”, zegt een Amerikaanse heer op leeftijd. Het is vrijdagmiddag tegen zessen en we staan bij de ingang te wachten tot de poortjes opengaan. Het enige dat we op dat moment nog hebben meegemaakt, is een busritje van de parkeerplaats naar het WTC. In de loop van het evenement hoor ik dezelfde opmerking nog diverse malen, in verschillende talen en met andere woorden, maar het komt steeds op hetzelfde neer: Curaçao North Sea Jazz is een zeer soepel verlopend evenement.

Tekst en foto’s: Karin Wooning

Natuurlijk was het goed georganiseerd. De kennis en kunde van de betrokken bedrijven en organisaties in het algemeen gecombineerd met de ervaring van het voorgaande jaar - toen het overigens ook al prima geregeld was - moeten het mogelijk maken om een strak evenement neer te zetten. Concertorganisator Mojo, cateraar The Trader, beveiligingsbedrijf SSG, schoonmaakbedrijf Alpha & Omega, het Rode Kruis en ga zo maar door. Stuk voor stuk organisaties die hun sporen ruimschoots verdiend hebben.

Planning en organisatie zijn onmiskenbaar belangrijk, maar de uitvoering valt ook niet uit te vlakken. En die komt neer op de mannen en vrouwen, de jongens en de meisjes die ‘gewoon’ hun handen laten wapperen. Die keihard aan het werk waren, terwijl de rest van de aanwezigen genoot. Sommigen betaald, veel ook vrijwillig. Dat wil zeggen: in ruil voor toegang tot het festival. Schoonmakers, koks, bewakers, Rode Kruis-medewerkers, enquêteurs, barpersoneel en muntenverkopers. De sjouwers en poetsers van CNSJ.

Werk en plezier

Tehine staat achter de bar bij het Sir Duke-podium. Vriendelijk en vlot helpt ze de klanten aan een drankje. Vorig jaar werkte ze ook al tijdens Curaçao North Sea Jazz. “Ik had gereageerd op een advertentie in de Amigoe en ik werd aangenomen. Dit jaar hebben ze mij gebeld om te vragen of ik weer wilde werken”, legt ze uit hoe ze aan haar baantje is gekomen. Volgens de jongedame verloopt het evenement goed. Ze heeft althans geen incidenten meegemaakt. Het publiek is netjes, ze wordt niet lastiggevallen door dronken lieden of vervelende klanten. En ze heeft er lol in. “Het is werk en plezier tegelijk. Terwijl ik de klanten help, kan ik genieten van de muziek.” Of ze ook nog iets van de acts op andere podia kan meemaken? “Misschien als ik naar toilet moet kan ik wel even gaan kijken”, zegt ze een beetje ondeugend.

Een ploeg van twintig mannen en vrouwen houdt zich bezig met de kliko’s. Ze moeten er voor zorgen dat volle kliko’s worden afgevoerd en zo snel mogelijk weer leeg en schoon op hun plek staan. Sherida Ralf is een van hen. “Vorig jaar waren we met zijn tienen”, legt ze uit, “en dat was te weinig. We konden het niet bijhouden.” Dit jaar zijn ze dus met het dubbele aantal en dat is te merken. Een paar bezoekers merkte wel op dat er vrij weinig afvalbakken stonden, maar gedurende het evenement kom ik in elk geval niet één volle tegen. Sherida: “Het afvoeren van afval moet verantwoord gebeuren en mensen mogen er eigenlijk niets van merken. De bezoekers moeten steeds hun rommel kwijt kunnen en het moet overal schoon zijn. Het is natuurlijk niet netjes om door het publiek heen te lopen met volle vuilnisbakken, dus we hebben overal op het terrein uitgangen. Waar een kliko staat, is dichtbij ook een uitgang, zodat we achter de schermen de vuilnis kunnen afvoeren.”

Karoshi’s

Wie zich wel door het publiek heen moeten banen zijn de personen die de bars bevoorraden. Af en aan sjouwen jongens met karoshi’s over het festivalterrein. Zakken ijs en dozen drank vervoeren ze voornamelijk. Het valt soms niet mee om tegen de stroom in de vracht vlotjes bij de diverse bars af te leveren. Tegen het einde van een optreden op het Sir Duke-podium, als op de grote Sam Cooke Stage binnen een paar minuten een van de hoofdacts begint en duizenden mensen zich aan het verplaatsen zijn, proberen twee jongens met afgeladen steekwagentjes vol ijs de bar te bereiken. Ze komen geen stap vooruit. Ze staan stil en kijken een beetje wanhopig om zich heen. Waar is de ijsbreker, lijken ze zich af te vragen. Uit het niets staan er ineens twee collega’s en met vereende krachten worden de karretjes boven de hoofden getild en toen ging het een stuk beter. De kans is groot dat het nog ijs was toen ze bij de bar arriveerden.

Tokens-verkoopster Maaike Peters, in het dagelijks leven als marketing executive werkzaam bij NetPro, rust in haar booth even uit. Het optreden van Stevie Wonder, de laatste act van het festival, gaat bijna beginnen en het publiek heeft nauwelijks meer consumptie-muntjes nodig. Ze is via horeca-uitzendburo Mis en Place bij CNSJ terechtgekomen. “Ik heb het zeker naar mijn zin”, antwoordt ze lachend op mijn vraag. Een handgebaar in de richting achter mij volgt. Terwijl ik me omdraai en vaststel dat ze recht tegenover het reusachtige scherm naast het hoofdpodium zit, voegt ze er tevreden aan toe dat ze het wel getroffen heeft met haar plaatsje. “Ik kan alle grote artiesten prima zien van hieruit!”

Vervolg op pagina 5

Vrijwilligers van het Rode Kruis Laima en Donny vertellen dat verzwikte enkels en blaren de meest voorkomende blessures zijn.

Bussen rijden af en aan om het publiek te vervoeren tussen de parkeerplaatsen en het festivalterrein.

Vlak voordat het festijn losbarstte werd het tapijt in de Celia-zaal nog rap gestofzuigd.

De vele toiletten moesten ook schoongehouden worden en dat was bij deze dames in vertrouwde handen. Zich bewust van het belang van schoon gereedschap spoelden ze zelfs voor de foto nog snel even de mop uit.

Met veel verantwoordelijkheidsgevoel werd er omgegaan met het afval van de festivalbezoekers. Het publiek mag er eigenlijk niets van merken, zei Sherida Frans (tweede van links).

ÑAPA 2011
Nr. 30

Mensen

Het Curaçao North Sea Jazz Festival is weer voorbij en het eiland zindert nog na van de inspirerende klanken van de vele internationale podiumkunstenaars. Ñapa blikt nog eenmaal terug op dit succesvolle evenement, maar dan met een aparte insteek. Niet zozeer de artiesten staan op de cover en pagina 5 in de spotlight, maar ook de noeste werkers en vrijwilligers achter de schermen die er met z'n allen voor hebben gezorgd dat alles welhaast perfect verliep. Karin Wooning was aanwezig en doet verslag.

Op pagina 7, de literatuurpagina, neemt medewerker Brede Kristensen de 'barbaar' in de mens onder de loep. Veel Europeanen voelen zich bedreigd door radicale moslims, hosselende Oost-Europeanen of 'Brussel' en ineens zijn de tolerantie en de openheid verdwenen. Maar zijn die gevreesde 'anderen' echt allemaal zo verschrikkelijk? Maak je het met deze opstelling niet allemaal veel erger? 'Wat je zegt ben je zelf' lijkt hier helemaal van toepassing te zijn. Op pagina 10 kunt u een opiniërend artikel lezen van de hand van Judice Ledeboer over 'geestvervuiling'. Door slechte voeding en milieuverontreiniging raakt de geest 'vervuild'. Dit leidt onder meer tot hoofdpijn, leerproblemen, depressie en algehele zwakte. Onze geest wordt letterlijk verziekt door de 21e eeuwse leefstijl.

Tenslotte beschrijft op pagina 14 onze 'zakenreiziger' Marius Bremmer in 'Liefst geen betweters' het concept van bed&breakfast. Op Curaçao kunnen toeristen en zakenmensen nu ook terecht bij deze persoonlijke vorm van hospitality. Voor de ondernemende Simone Buist-Veenstra was de start - enkele jaren geleden - van haar B&B 'Toni Kunchi' in ieder geval een uitkomst.

Prettig weekend,

De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Marius Bremmer
Aart Broek
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Lisette Keus
Brede Kristensen
Shakti Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Wouter Mol
Milangela Plate
Shermine Rogers
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

'Curaçaose vlag wereld rond'

De wereld rond zeilen; velen gingen hen voor, maar nog nooit deed iemand dit onder Curaçaose vlag. Onlangs ontvingen Irene en Duncan Gould uit handen van toeristenbureau CTB een 'Token of Appreciation'. Zij zeilden namelijk als eersten de wereld rond onder Curaçaose vlag en zetten soms letterlijk Curaçao op de kaart als ze aan andere zeilers moesten uitleggen waar ze vandaan kwamen.

Duncan en Irene Gould

Tekst: Lisette Keus

Irene en Duncan wonen al jaren op Curaçao, ze hadden beiden een baan, een leuk huis en veel vrienden. Zeilen deden ze wel met mate, maar door hun drukke werkzaamheden lag hun schip, Moose, meestal maar te liggen in het Spaanse water en - op enkel een zeiltripje in het weekend na - deden ze er niet veel mee. Ideeën en plannen waren er eveneens, maar zoals velen een droom hebben en bedenken ooit het avontuur te zoeken, bleef het ook bij Duncan en Irene bij dromen. Tot die ene avond. Ze dronken thuis een wijntje en fantaseerden over een wereldreis, toen een van hen zei: “We doen het gewoon!” Nu, elf jaar later, na in het totaal vijfenvijftig stops, voeren zij in mei de haven van Curaçao weer binnen. Het was hun eerste en laatste stop, na een periode van afwisselend te hebben gereisd en gewerkt, maar vooral te hebben geleefd.

Irene: “Leven op een boot, zonder verplichtingen en zorgen, geeft je het gevoel van volledige vrijheid. Het niet hebben, heeft eigenlijk heel veel. Dit is een van de dingen die bij mij ook de meeste indruk heeft gemaakt; het besef dat je kan leven met heel weinig en daarmee heel gelukkig kan zijn. Wij hadden alles en tijdens de reis ineens heel weinig, maar je hebt het niet nodig. Ik zag dit ook bij mensen over de hele wereld, dat heeft me wel de ogen geopend. Je hebt het allemaal niet nodig. Hoe arm sommigen ook waren, de gastvrijheid en de vriendelijkheid vond ik heel bijzonder. Ik kan wel zeggen dat het ontmoeten van mensen uit allerlei culturen en landen mij heeft veranderd. Er waren trouwens ook landen waar we ons minder prettig voelden hoor, in China bijvoorbeeld. De mensen waren opdringerig en eigenlijk onvriendelijk. Maar Nepal daarentegen was weer heel bijzonder.”

De Moose te St. Helena met de Curaçaose vlag trots wapperend op het achterdek.

Werken

Irene: “Om geld te verdienen hebben we tijdens de reis ook gewerkt. In Nieuw-Zeeland hebben we bijvoorbeeld twee jaar gezeten, maar ook op andere plekken hebben we voor langere periodes gelegen. Om te werken dus, maar ook voor onderhoud van Moose of we trokken het land in. Vooral als je ergens werkt word je onderdeel van de maatschappij, wat weer een heel andere bijzondere ervaring was. Je bent dan niet alleen maar iemand die komt kijken en weer gaat, al heb je wel in je achterhoofd dat je uiteindelijk weer doorgaat, toch maak je een land echt op een andere manier mee. In de tussentijd woonden we wel gewoon op Moose. Zelfs toen Moose uit het water lag voor onderhoud woonden we daar. Soms even passen en meten, maar daar wen je aan. In het begin dacht ik wel, moet ik zo'n lange tijd met z'n tweeën in die kleine ruimte, als dat maar goed gaat. Maar juist. We hadden ook allebei onze taken, terwijl we dat niet eens van tevoren echt besproken hadden. Zo was Duncan meer van het zeilen en de technische kant en ik las me bijvoorbeeld in in de landen die we gingen bezoeken. We waren echt een team en nu we weer in een huis wonen moeten we echt een beetje wennen.”

Zelfde schuitje

“Op zee zijn er natuurlijk allerlei dingen waar je rekening mee moet houden, ook zaken waar je nooit over hebt nagedacht. Dit zijn kleine dingen waar je met een beetje fantasie een oplossing voor moet zoeken. Maar ook heftige, zoals piraterij bijvoorbeeld. Dit is wereldwijd echt een probleem. We hebben zelfs een keer de boot moeten laten verschepen, omdat die oversteek te gevaarlijk is door de piraten. Of we moesten in konvooi varen met andere schepen. Dat spraken we af met anderen om op elkaar te wachten en dan gingen we met z'n allen. Wat ook wel weer leuk was. Het is leuk om ervaringen te delen. Vrienden maken op het water gaat heel gemakkelijk. Dat was grappig om zo mee te maken. Iedereen is heel open en meestal klikte het ook, je hebt namelijk in ieder geval allemaal één ding gemeen en dat is de passie voor zeilen. Iedereen is ook heel behulpzaam en open.” “We hebben het een aantal keren gehad dat er mensen bij de boot kwamen, nieuwsgierig naar de vlag waar wij onder voeren. Ze hadden geprobeerd het op te zoeken, maar konden het niet vinden. We hebben Curaçao echt op de kaart aangewezen. En we hebben overal waar dit een gebruik is een tegeltje geplaatst met een schildering van ons schip. Dit kan op meerdere plekken, dan koop je een tegel en laat die ter plaatse beschilderen. Deze laat je dan achter en ze zeggen dat dit geluk brengt. Zo heb je best veel zeemansgebruiken en bijgeloof. Op vrijdag mag je bijvoorbeeld niet uitvaren, dit brengt ongeluk. En hoewel ik echt niet alles geloof, hebben we dit maar niet gedaan”, lacht Irene.

“Wat veel mensen niet weten is dat de grootste gevaren op zee naast piraterij en stormen (vooral rond de evenaar), tankers en walvissen zijn. Massa's water en een stipje wat een tanker moet voorstellen, en dan Moose. In verhouding ben je echt maar een klein bootje.”

Foto van de week

Je zult maar tot de orde der rechtvleugeligen, de orthoptera, behoren. Deze sprinkhaan en verre neef van de kakkerlak is in ieder geval prachtig gecamoufleerd. Vogels en hagedissen zijn er namelijk verzot op. De 'dalakochi' bleef mooi zitten toen hij zich in de tuin liet fotograferen door Thijs Kateman. Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

'Krabben'

Tekst: Monique Casimiri

Krabben vangen heb ik nooit gedaan. Wel veel vrienden over gehoord vroeger. Ook mijn vader ving nog wel eens krabben met zijn broers. Met meerdere blikken naar Saliña, wachten tot de krab rustig zit, oppakken en in het blik stoppen. Mee naar huis nemen en je at die avond krab.
Het leek mij wel leuk om het eens te gaan doen, maar op de een of andere manier is het er nooit van gekomen.
Wel krabben van dichtbij gezien. Binnen- en buitenshuis kregen wij bezoek van een krab. Er heeft zelfs een krab bij ons in de tuin gewoond. Dat wil zeggen, hij had onze tuin gekozen als vaste standplaats en wij lieten dat toe. Elke dag even kijken of de krab er nog was, en op een dag was hij weg. Daar stelde je geen vragen bij, dat was gewoon zo.
Ook op straat de nodige krabben gezien. Waarvan één het niet meer na kan vertellen. Ik kwam hem tegen en wilde hem ontwijken. Dus met een bochtje ging ik erlangs, vergetend dat de krab niet voor- of achterwaarts loopt, maar zijwaarts. Dat was een korte ontmoeting met deze krab.
In Nederland zie ik krabben voornamelijk in de winkel liggen. In het diepvriesvak, schoongemaakt en klaar voor consumptie. Om krabben in levenden lijve te zien zal ik naar de zeeprovincies moeten gaan. Noordzeekrab, wolhandkrab uit het IJsselmeer. Alleen in Nederland zijn er al elf krabsoorten. Ik zou ze toch allemaal eens willen ontmoeten.
Niet zozeer in levenden lijve. Ergens heb ik ooit een parallel getrokken tussen een krab en een spin en sindsdien vind ik ze eigenlijk ik te eng om te zien. Ze hebben een aantal poten te veel en een enge kop. Als ik dan ook nog lees dat er dus een wolhandkrab is, dan lopen de rillingen me helemaal over het lijf. Die zullen dus wel harig zijn.
Ik vind het een prima alternatief als wij elkaar pas tegenkomen als ik op een stoel achter een tafel zit en de krab mij vanaf mijn bord aankijkt, met holle ogen, rood geblakerd van het hete water.
Dat ik krabben al lang niet meer als veredeld huisdier beschouwde, bleek al toen ik zo'n acht jaar geleden op vakantie was op Curaçao met de kinderen. Bij de boogjes liepen zij wat rond toen zij voor het eerst levende, loslopende, oftewel scharende krabben zagen. Ze riepen enthousiast dat ik moest komen kijken. Enigszins gedesillusioneerd hoorden zij mijn antwoord aan: 'lekker', was het enige wat ik uit kon brengen, waarna ik naar mijn tafel liep om mijn bestelling aan te passen.

Geschiedenis van Korps Politie Nederlandse Antillen 1949-2010 (2)

Achter de coulissen: Veiligheidsdienst

In de tweede helft van de jaren zestig toonden arbeiders in toenemende mate en op nadrukkelijke wijze hun ontevredenheid. Met name de arbeiders in de havensector van Curaçao roerden zich. Er waren verschillende onderdelen van de politie in de weer om deze ontevre-denheid in goede banen te leiden, waaronder - achter de coulissen - de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen (VNA).

Tekst: Aart G. Broek

Na de Tweede Wereldoorlog werd het inlichtingenwerk aangestuurd door de alom aanwezige vrees voor communisten, die ‘onder Russische leiding schematisch spionage, sabotage- en infiltratieplannen uitvoeren’, zoals de Nederlandse adviseur B.W. van Mourik Broekman dit stelde in een rapport over de eilandelijke politiedienst (1952). Hij vervolgde met te stellen, dat het ondenkbaar was dat de Nederlandse Antillen met hun belangrijke olieraffinaderijen en havens daaraan zouden weten te ontsnappen. De bestaande inlichtingenafdeling binnen het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA) was zijns inziens ontoereikend om de dreiging op en om de eilanden naar behoren in de gaten te houden en er over te rapporteren.

Betrouwbaarheid

De toenmalige afdeling hield zich meer bezig met vergunningen (vuurwapens, winkelsluiting, naturalisatie) dan met taken die van wezenlijker belang werden geacht: het inwinnen van informatie over staatsgevaarlijke activiteiten, extremistische stromingen, vreemdelingen waarover reeds ‘twijfelachtige’ informatie was verkregen, politieke ontwikkelingen van linkse signatuur op de eilanden en in naburige landen. Exclusief zou een team van achttien man hiervoor in het leven moeten worden geroepen, zo meende Van Mourik, verspreid over Curaçao, Aruba en St. Maarten.

In hoeverre het zinnig was voor Nederland om het pleidooi van Van Mourik Broekman op enigerlei wijze te steunen, was nog maar de vraag. De nieuwe staatkundige verhoudingen brachten een zeker wantrouwen vanuit Nederland naar de eilanden met zich mee. De vraag was hoe betrouwbaar de Antillen zouden blijken in hun werkzaamheden, meer in het bijzonder het rapporteren van bevindingen aan Nederland.

Met de verdere uitbouw van de autonome status van de Antillen binnen het Koninkrijk werd de veiligheidsdienst bij de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie van de Antilliaanse regering ondergebracht. Hoe zinvol een lokale inlichtingendienst zou kunnen zijn voor Nederland was vervolgens zeer de vraag. Aan het beperkte vertrouwen werd de consequentie verbonden dat Nederland ook zelf aan inlichtingen zou moeten komen met behulp van ‘een Rijksorgaan, namelijk de Marine.’ Het was daarenboven niet uitgesloten dat de Antilliaanse minister van Justitie alsnog gepasseerd kon worden ‘om bepaalde berichten die voor Nederland van belang zijn, door te geven’. Er waren tenslotte genoeg Europese Nederlanders op hoge posten in het politiewezen!

Dreiging

Ongeacht de behoefte aan Nederlandse zijde, de eilandelijke bestuurders dienden wel degelijk zélf ook over een inlichtingendienst te kunnen beschikken ten behoeve van het handhaven van de eilandelijke rust en orde. De uitbouw van een deugdelijke inlichtingendienst binnen KPNA werd echter eerst met grotere urgentie opgepakt toen in Cuba de politieke macht in handen van Castro en de zijnen kwam te liggen, in 1959. Toen groeide de vrees voor communistische infiltratie enorm, zeker in Nederland maar ook op de eilanden zelf.

Vanuit de staf van de hoofdcommissaris werd aanvankelijk H. Richie, onderinspecteur van politie eerste klasse, belast met de opbouw van een afdeling die zich exclusief met inlichtingen- en veiligheidswerkzaamheden moest bezighouden. In principe vormden alle eilanden van de Antillen het werkterrein van deze veiligheidsdienst. Er kwam een landsbesluit dat organisatiestructuur, beheer, handelingsbevoegdheid, doel en taken in algemene zin preciseerde. De opbouw verliep echter moeizaam, met name daar er onvoldoende mankracht kon worden vrijgemaakt. In 1961 telde de dienst vier man!

Ook kennis en vaardigheden ontbraken om de uitbouw naar behoren te realiseren. Hiertoe werd van Antilliaanse zijde de Nederlandse Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) benaderd. Richie bezocht ter nadere oriëntatie de BVD en liet zich uitgebreid informeren over het inlichtingen- en veiligheidswerk, contra-inlichtingenwerk, beveiliging, rapportage, opleidingsmogelijkheden, én het communisme. De aanhoudende ‘dreiging’ zorgde voor verdere intensivering van de inspanningen om tot een deugdelijke inlichtingendienst te komen. Vanuit de politieorganisatie werd A.E. Kibbelaar, inspecteur, en van buiten de organisatie werd de academisch geschoolde W. Statius Muller naar Nederland gezonden om te worden getraind bij de BVD. Beiden waren van Curaçaose afkomst, zij het met verschillende sociaal-etnische achtergrond. Na de maanden bij de BVD werd door de heren ook een studiebezoek gebracht aan de Britse en Amerikaanse inlichtingendiensten. Zij namen de leiding van de Veiligheidsdienst Nederlandse Antillen (VNA) op zich.

Op verzoek van de Antilliaanse regering stuurde de Nederlandse veiligheidsdienst een deskundige, A. Kuipers, om ter plekke te adviseren over de uitbouw van de VNA. Zijn advies betrof taak- en doelstelling, organisatorische aangelegenheden waaronder de bestaande inbedding van de dienst binnen KPNA, de eindverantwoordelijkheid van zowel de minister van Justitie als de premier c.q. minister van Algemene Zaken, het aanknopen van contacten met Britse, Amerikaanse en Franse inlichtingendiensten, geheimhouding (ook in technische zin), financiering (‘geheime fondsen’), personele veiligheid en opleiding.

Antillianen

Kuipers adviseerde de groei naar een uiteindelijke sterkte van 22 personen, waarvan 5 man op Aruba en 1 op St. Maarten gestationeerd zouden zijn. Het inlichtingenpersoneel diende bij voorkeur uit Antillianen te bestaan. Mankracht uit Nederland zou ‘grote moeilijkheden’ opleveren. Ook al werden deze moeilijkheden niet nader gespecificeerd, hier moet vooral aan praktische hindernissen worden gedacht. Nederlanders waren niet vertrouwd met de eilandelijke samenlevingen en ze kenden de dominante talen (Papiaments, Spaans) niet of onvoldoende.

Feitelijk rechtvaardigde Kuipers op papier wat in de praktijk onder recent geschoolde leiding van Kibbelaar en Statius Muller al werd opgebouwd, en in een nieuw ‘goed ingericht en beveiligd’ gebouw werd ondergebracht. De betrokkenheid van de BVD zorgde in ieder geval ook voor het vergroten van vertrouwen aan Nederlandse zijde in de VNA.

Voor het leggen van de internationale contacten was de VNA onvermijdelijk afhankelijk van de BVD, daar die aan bevriende diensten ‘groen’ licht gaf. Het Antilliaanse politiewezen was ook, al sinds 1949, lid van Interpol. Al bleef de onderbezetting en scholingsgraad een punt van zorg, midden jaren zestig had de Nederlandse BVD ‘een goede indruk’ van zijn collega-dienst in de Antillen.

In de tweede helft van 1963 draaide de inlichtingendienst dusdanig dat op structurele basis aan de minister van Justitie en de premier, de minister van Algemene Zaken, kon worden gerapporteerd. Deze rapportages stonden van meet af en vrijwel exclusief in het teken van de - breed geïnterpreteerde - ‘communistische penetratie’ in de regio in het algemeen en in de Antilliaanse samenlevingen in het bijzonder.

Rapportages

Een schier eindeloze reeks rapportages zou verschijnen. Van meet af aan behoorde hiertoe ook een maandelijkse rapportage aan de Nederlandse vice-minister-president, verantwoordelijk voor Antilliaanse zaken. Deze kenden dezelfde aandachtsvelden, met dien verstande, dat de aandacht voor het ‘communisme’ vooral betekende het op de voet volgen van de ontwikkelingen in het Antilliaanse vakbewegingswezen.

In toenemende mate roerden de vakbonden zich, met name die welke de belangen van arbeiders in de haven en bij de raffinaderijen op Curaçao behartigden. Het reilen en zeilen op Aruba werd overigens niet verwaarloosd. De VNA volgde jaar in jaar uit nauwlettend de groei van de vakbonden, de heftige onderlinge concurrentiestrijd van vakbondsleiders als Wilson ‘Papa’ Godett, H.J. Rojer, F.L. Maduro, Amador Nita en E. Ong A Kwie, de samenstelling van de achterban, de betrokkenheid van internationale vakbondsverenigingen als CLASC bij de lokale arbeidersbeweging, openbare en besloten bijeenkomsten, protestacties, (wilde) stakingen, gewelddadigheden, de verspreiding van pamfletten, bemiddelingsinspanningen vanuit overheid, rooms-katholieke kerk of anderszins, gerechtelijke interventies, de binding met bepaalde politieke groeperingen, media en ideologieën, het optreden van geschoolde, politiek links-kritische jongvolwassenen als Stanley Brown en leden van de ‘politieke partij’ Union Reformista Antilliana (URA).

In al deze aangelegenheden is de VNA nauwgezet te werk te gegaan. De dienst onderschatte de kracht van de vakbonden niet, al kon de toon van rapportages enige ironische relativering bevatten. De daadkracht werd niet onderschat, maar zou een lichte ironie tekenend kunnen zijn voor het onderschatten van het gewelddadige potentieel? Er deden zich in de tweede helft van de jaren zoveel arbeidsconflicten voor zonder dat deze tot onbeheersbare omstandigheden leidden, dat laconiek in april 1967 werd gerapporteerd: ‘De “staking van de maand” was ditmaal ongetwijfeld die bij het aannemersbedrijf van Van Leeuwen, werkzaam voor Shell Curaçao NV.’

Bemiddeling en gerechtelijke interventies stroomlijnden tal van conflicten, waardoor VNA op een gegeven moment licht spottend noteerde: ‘Het begint er zo langzamerhand op te lijken, dat de Curaçaose havenbonden en de (werkgeversorganisatie) Scheepvaart Vereniging Curaçao domicilie kiezen in de rechtszaal.’

Amsterdamse tonelen

Dat ‘stakingen van de maand’ en het voortdurende ‘domicilie’ in de rechtszaal evenzovele druppels in een emmer konden vormen, werd aan Antilliaanse noch aan Nederlandse zijde voor mogelijk gehouden. Anderzijds onderkende VNA wel degelijk dat werkgevers zich bijzonder af-keurenswaardig konden opstellen. Arbeiders werden zodoende tot het uiterste getart, zoals in 1968 door de directie van de lokale vestiging van het Amerikaanse concern Texas Instruments. Het bedrijf weigerde besprekingen over een cao. Ook dit conflict bracht echter geen bijzondere uitbarstingen van ordeverstoring.

Bijeenkomsten die daadwerkelijk uit de hand liepen, konden worden weggezet als uitzonderlijk. Die zouden feitelijk niet eigen zijn aan het eilandelijke doen en laten. Wanneer in mei 1967 in Punda, Willemstad, een manifestatie van de zogenoemde Vitó-groep onder leiding van Stanley Brown aanleiding is ‘tot ernstige, urenlang durende ongeregeldheden, waarbij zowel onder de politie als onder het publiek gewonden vielen’, werd dit door VNA bestempeld als ‘Amsterdamse tonelen’. Dit mag mede zijn ingegeven om de beoogde Nederlandse bestuurder een concreet beeld mee te geven, de beeldspraak benadrukte tevens het ‘uitheemse’ karakter ervan.

Het jarenlang volgen van deze woelingen bleek in ieder geval geen garantie dat ‘de catastrofe van 30 mei 1969’ aan Antilliaanse of Nederlandse zijde ook maar enigermate werd vermoed. Dat een loonconflict bij Wescar (onderaannemer van Shell), zo rapporteerde VNA, ‘zou uitlopen op “de ramp van 30 mei” heeft niemand, zelfs niemand in vakbondskringen, kunnen voorzien.’

Voor VNA oogde het een en ander aanvankelijk als een conflict zoals die er vele waren geweest bij bedrijven en overheidsinstellingen. Die waren steeds weer beheersbaar gebleken. Dat zou het arbeidsconflict bij Wescar echter niet zijn.

Dat conflict bleek een lont die naar een ontzagwekkend kruitvat leidde. Dat ontplofte. Die staking ontwikkelde zich tot een protestmars van de sympathiserende vakbonden, ernstige ordeverstoring, gewelddadig oproer, brandstichting van vele gebouwen in Punda en Otrobanda, en in plunderingen. Hierdoor bleken, met terugwerkende kracht, de jarenlange inspanningen om inlichtingen te verzamelen ten behoeve van de ‘binnenlandse veiligheid’ toch minder zinvol dan bedoeld.

Foto’s ontleend aan website Stanley Brown / http://www.stanleybrownthinktank.org/

Stanley Brown

Papa Godett

BOLETIN No. 12

INFORMACION DI URGENCIA !!

Awe tardi STANLEY BROWN, DONJO DI VITO; cu su grupo lo organiza un manifestacion di bomboshi y desorden.

E idea ta pa lugu pasa como si fuera U.R.A. ta den e wega aki.

DIRECTIVA DI U.R.A. KIER DUNA PUEBLO DI CORSOW CLARAMENTE DI CONOCE CU E NO TIN NADA EN ABSOLUTO DI HABER, NI TABATA TIN, NI LO TIN CU NINGUN CLASE DI ACTIVIDAD ORGANIZA PA BROWN Y SU GRUPO.

Tur actonan cu tin como obheto:

Destruccion, Obstruccion, Vandalismo, Nihilismo y Anarquismo

ta keda categoricamente condená pa U.R.A.

U.R.A. LO REACCIONA Y ACTUA FUERTEMENTE CONTRA CUA INDIVIDUO, ORGANIZACION OF PARTIDO CU TA APLICA MEDIONAN BAHO PA DANJA Y SUSHA SU BON NOMBER.

25-3-'67

DIRECTIVA DI U.R.A.

Drukkerij O. H. Zalm, Concordiastraat 35A

‘Informacion di Urgencia’.

Protest in de jaren zestig.

Geschiedenis van de politie

In november van dit jaar verschijnt van de hand van Aart G. Broek ‘De geschiedenis van de politie op de Nederlands-Caribische eilanden, 1839-2011; Geboeid door macht en onmacht’, Amsterdam; Boom. Hierbij een sterk aangepast fragment uit deze geschiedschrijving. De VNA-rapportages zijn, onder bepaalde voorwaarden, in te zien in het Nationaal Archief, Den Haag.

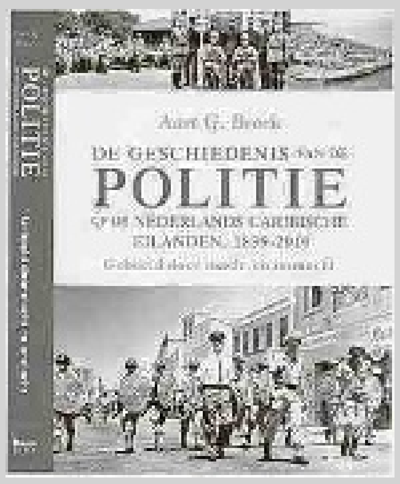

Medisch

Vragen over... hoofdluis

Tekst: Wouter Mol

Wat is hoofdluis?
De hoofdluis, Pediculus humanus capitis, is een klein insect (2 à 4 mm) dat op de menselijke hoofdhuid leeft. Deze parasiet leeft van bloed en veroorzaakt vooral veel jeuk. De eieren (neten) kleven aan de haren, meestal aan de haarwortel en zijn als kleine witte bolletjes te herkennen. Hoofdluizen kunnen twee dagen zonder bloed leven en zijn daarom gemakkelijk via kleding overdraagbaar. Luizen zijn erg kieskeurig en wisselen nooit van type gastheer. Zo leeft bijvoorbeeld een hondenluis alleen op honden en een kattenluis alleen op katten. Besmetting door dieren is hier dus niet mogelijk. De specialisatie gaat zelfs zover dat de hoofdluis alleen op de hoofdhuid voorkomt en niet op andere behaarde delen van het lichaam. Een andere luis die uitsluitend van mensenbloed leeft, de schaamluis, leeft in het schaamhaar, het borst- en buikhaar, de okselharen, wimpers en wenkbrauwen.

Hoe kan je hoofdluis herkennen?
Gemiddeld 'drinkt' de luis drie tot zes keer per dag. Wanneer de luis de hoofdhuid niet regelmatig kan bezoeken verhongert hij en sterft. De bijtplaatsen kunnen flink jeuken. Jeuk is daarom vaak het eerste teken van een luizenbesmetting op het behaarde hoofd. Als iemand veel jeuk op de behaarde hoofdhuid heeft, kun je op zoek gaan naar de neten (eitjes) van de hoofdluis. Hiervoor heb je speciale kammen die de neten en luizen uit het haar kammen. Neten zijn als kleine witte bolletjes aan de haarwortels zichtbaar. De luizen zelf zijn moeilijk te vinden omdat ze hun lichaamskleur aan kunnen passen aan de haarkleur van de gastheer. Ze zijn wel zichtbaar op een wit velletje papier.

Wat kan je zelf doen aan hoofdluis?
• Behaarde plekken die steeds weer jeuken, moet u zorgvuldig nakijken bij goed daglicht. Luizen bestrijdt u door een combinatie van wassen en kammen. Was het haar met een speciale lotion (met malathion). Herhaal de wasbeurt na zeven dagen. Neten kunnen de wasbeurt soms overleven en later uitkomen. Daarom moet u het haar tot veertien dagen na begin van de behandeling dagelijks uitkammen met een plastic stofkam. Lotion en plastic stofkam kunt u kopen bij de botika. Het heeft geen zin de lotion uit voorzorg te gebruiken.
• Kammen en borstels minstens een uur laten weken in luizenbestrijdingsmiddel.
• Was kleding (petjes), beddengoed en knuffels op minimaal 60 graden. Wat niet gewassen kan worden, minimaal een week in een afgesloten plastic zak of 24 uur in de diepvries bewaren; daarna goed uitkloppen of uitborstelen. U kunt deze maatregelen het beste bij alle huisgenoten nemen. Het meubilair één keer stofzuigen is voldoende.
• Als u hoofdluizen ontdekt bij uw kind, controleer dan het hele gezin en meld het op school. Dan kunnen anderen ook maatregelen nemen en krijgt uw kind niet telkens opnieuw luizen. Op elke school komen wel eens hoofdluizen voor. Onderwijzers kijken er niet vreemd van op.

Welke geneesmiddelen kunnen worden gebruikt?
De behandeling bestaat uit een lotion of shampoo die het zenuwstelsel van de luis aantast waardoor de luis sterft. Ook neten worden op deze wijze uitgeschakeld. Meestal is een eenmalige behandeling voldoende, wel wordt een tweede behandeling na zeven dagen geadviseerd. Er moet op gelet worden dat vooral de hoofdhuid achter de oren en in de nek wordt mee behandeld. Er zijn verschillende hoofdluis-dodende lotions op de markt die in werkzaamheid nauwelijks van elkaar verschillen: malathion, bioalletrine/piperonylbutoxide en permetrine.
De toepassingswijze van elk middel is wel iets verschillend: lees daarom voor het gebruik steeds goed de instructies op de bijsluiter. Helaas is het zo dat inmiddels sommige luizenstammen resistent zijn geworden voor een of meerdere van de bovengenoemde middelen. Dat wil zeggen dat de behandeling onvoldoende effect sorteert en luizen of hun neten in leven blijven.
Let op: sommige middelen zijn ongeschikt voor de behandeling van zwangere vrouwen en zeer jonge kinderen. Behandel er daarom nooit zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven of kleine kinderen mee zonder uw arts hierover te raadplegen.

Hoe kan je hoofdluis voorkomen?
Er zijn geen doeltreffende manieren om een luizeninfectie te voorkomen. In tegenstelling tot wat soms beweerd wordt heeft een luizenplaag niets te maken met een gebrek aan hygiëne. Iedereen kan ermee besmet raken. Dit geldt vooral voor schoolgaande kinderen. Het is echter belangrijk dat, als er een luizeninfectie op school is vastgesteld ook alle klasgenoten en gezinsleden een behandeling ondergaan om een eventuele verdere verspreiding, en herbesmetting, tegen te gaan. Ook alle potentiële dragende voorwerpen zoals mutsen, jassen, beddengoed, stoelen, kammen en harig speelgoed dienen ontsmet te worden. Een grondige stofzuigbeurt zal zeker ook geen kwaad kunnen.
Een preventieve luizenbehandeling aan het begin van het schooljaar is niet alleen nutteloos (het is geen garantie tegen een latere besmetting), het is ook af te raden, wegens de schadelijkheid van vele producten en het gevaar op het kweken van resistente luizen.

Is er een relatie met te vaak je haar wassen?
Nee, er is geen relatie met vaak je haar wassen, alhoewel luizen wel van schoon haar houden. Net zo min als met slechte hygiëne. Je kunt alleen besmet raken door in direct contact te komen met de luis.

Hebben luizen een voorkeur voor bepaalde haarsoorten?
Ja, luizen zijn erg specifiek (zie boven). Of luizen liever blond haar, krullen of stijl haar verkiezen is me niet bekend.

Hoe lang leven luizen op je hoofd, kan het ook vanzelf overgaan?
Luizen zelf leven ongeveer 3 à 4 weken. Een volwassen luizenvrouwtje legt 5 à 9 eitjes per etmaal. Die zitten vastgeplakt aan een haar, vlakbij de hoofdhuid. Na 6 tot 9 dagen komen daar larfjes uit. De lege hulsjes van de neten blijven aan het haar geplakt zitten. Zo'n larve is na 7 à 10 dagen zelf volwassen en kan dan ook weer eitjes leggen. Zonder behandeling van jezelf en je omgeving zul je niet gemakkelijk van de luizen afkomen omdat je telkens opnieuw besmet wordt. Na verloop van tijd kan de jeuk afnemen. Het kan zijn dat je geen last meer hebt van de besmetting, maar nog wel luizen hebt. Je kunt dan wel anderen besmetten.

Hoe ontsmet je je huis en wat doe je met knuffels en kussens als je geen grote vriezer hebt?
Door je knuffels/kussens in een afgesloten zak minimaal 10 dagen te bewaren. Dan zijn alle eitjes van de luizen uitgekomen. De luizen die daar uitgekomen zijn zullen verhongeren omdat er geen bloed is om te drinken.

Heb je een grotere kans op herbesmetting als je het eenmaal gehad hebt?
Nee, de kans op herbesmetting is net zo groot als voor de eerste besmetting.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao

Mens & Psyche

Obsessief-compulsieve stoornis (OCS)

De meesten van ons hebben waarschijnlijk weleens met het verschijnsel dwang te maken gehad. U trekt de deur achter u dicht en denkt dan opeens: 'Ik heb het gas toch wel uitgedaan?' Alhoewel u eigenlijk wel weet dat u dat gedaan hebt, gaat u toch weer even naar binnen om het te controleren. Als u eenmaal het gas gecontroleerd hebt en weer buiten staat, kunt u het nare gevoel van u afzetten en gaat u weer verder met uw bezigheden.

Tekst: Milangela Plate

Dit is een alledaags voorbeeld van een tamelijk onschuldige dwanggedachte en -handeling. Het staat uw dagelijks leven niet in de weg en u wordt er niet ongelukkig door. Bij iemand met een obsessief-compulsieve stoornis ligt dat anders. Deze stoornis wordt opgedeeld in twee componenten: dwanggedachten (obsessies) en dwanghandelingen (compulsies).

Dwanggedachten zijn gedachten, beelden of impulsen die steeds maar terug blijven keren in iemands hoofd en niet gemakkelijk te verdrijven zijn. Zo zijn er mensen bij wie voortdurend door het hoofd gaat dat zij iemand iets aangedaan hebben of zullen doen, bijvoorbeeld met een mes aanvallen. Anderen hebben steeds het idee dat allerlei dingen om hen heen besmet zijn met ziekmakende bacteriën. Dwanggedachten hebben onaangename gevoelens tot gevolg, zoals angst, frustratie, twijfel en onzekerheid.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

In reactie op dwanggedachten voelt de betreffende persoon zich gedwongen tot een bepaald zich herhalend gedrag of-wel dwanghandelingen. Deze handelingen dienen om de gevoelens van angst, frustratie of onzekerheid uit te vlakken of een gevreesde gebeurtenis te voorkomen. wEnkele veel voorkomende soorten dwang zijn:

Controledwang
Bij controledwang moet telkens weer gecontroleerd worden of iets wel goed is gegaan. Veelvuldig wordt er nagegaan of de deur wel op slot is, of de kraan wel is dichtgedraaid, of het licht wel uit is, of er nog genoeg geld in de portemonnee zit voor de boodschappen, enz. Men rijdt meerdere keren terug naar het werk om te controleren of men de computer heeft uitgezet. Bij internetbankieren wordt bijvoorbeeld acht maal gecontroleerd of bedrag, rekeningnummer en betalingskenmerk kloppen.

Was- en schoonmaakdwang
Wasdwang en schoonmaakdwang komen over het algemeen voort uit angst voor vuil of voor besmetting (smetvrees). De persoon moet telkens weer zijn handen wassen, of zich uitgebreid douchen. Of hij voelt zich gedwongen iedere keer als hij ook maar even buiten de deur is geweest of aangeraakt is geweest, zijn kleren te wassen.
Schoonmaakdwang lijkt erg op wasdwang, maar verschilt daarin dat de persoon niet zichzelf maar het huis overdreven grondig moet reinigen. Wanneer men iets in de keuken heeft gegeten wordt de keukenvloer in het sop gezet. Elke dag worden alle bedden verschoond of men moet urenlang stofzuigen/dweilen voordat het 'goed' voelt.

Agressieve of godslasterlijke gedachten
Angst om iemand iets aan te doen of God te beledigen. Voorwerpen die gebruikt kunnen worden als wapens worden ontweken (zoals bijvoorbeeld messen en scharen), uit angst de ander ermee te verwonden. Sommigen rijden na een autorit terug om te kijken of hij/zij niet iemand heeft aangereden.

Combinaties van dwangstoornissen
Bij mensen met OCS kunnen zich verschillende dwangstoornissen tegelijk voordoen. Zo kan de teldwang samen gaan met de wasdwang: men wast dertig keer de handen of controleert exact zestien keer alle kranen.

Richt u op het echte probleem
Zoals eerder gezegd kennen we allemaal van tijd tot tijd dwang. Dwanggedachten steken vaak de kop op in tijden van stress, bijvoorbeeld: je bent werkloos, je partner is vreemdgegaan of je bent net bevallen. Met dwanggedachten proberen mensen onbewust weer greep te krijgen op hun leven. Om af te komen van dwanggedachten is het dan ook van belang dat je het onderliggende probleem aanpakt. Vraag jezelf af wat het eigenlijke probleem is - werkloos zijn, je alleen voelen, je geen raad weten met je kind - en wat je er actief aan kunt doen. Maak een plan en onderneem actie. Je maakt dwanggedachten ook overbodig door een andere uitlaatklep te zoeken voor je angst en stress, door er bijvoorbeeld over te praten of ontspanningsoefeningen te doen.

Zoek eventueel therapie
Dwanggedachten en -handelingen gaan niet vanzelf over. Blijft u last hebben van hinderlijke dwanggedachten en -handelingen, zoek dan hulp. Veel mensen met een obsessief-compulsieve stoornis (OCD) houden hun repetitieve gedachten en gedragingen jarenlang geheim.

Dwanggedachten en -handelingen worden problematisch wanneer u er geen controle meer over uit kunt oefenen. U beseft dat uw gedachten en/of handelingen overdreven zijn en ervaart ze als hinderlijk en opdringerig, maar u hebt het gevoel dat u eraan 'moet' toegeven.

Uw dwanghandelingen nemen bovendien dusdanig veel tijd in beslag dat ze uw normaal beroepsmatig en sociaal functioneren in de weg staan. U komt bijvoorbeeld telkens te laat op uw werk omdat uw dwanghandelingen thuis of onderweg steeds meer uren in beslag nemen. Of u gaat niet meer het huis uit omdat u bang bent vies te worden of besmet te raken.

Heel effectief voor het behandelen van dwanggedachten en -handelingen is cognitieve gedragstherapie. Dit is een korte therapie waarin heel doelgericht wordt gewerkt aan het ombuigen van angstopwekkende gedachten en het veranderen van uw vermijdingsgedrag. Soms worden ook medicijnen gegeven die helpen om de angst te verminderen. Mensen die een combinatie van therapie en medicatie ondergaan, bereiken vaak een afname van 50 tot 80 procent van hun dwangneigingen.

In de marge van het festijn (vervolg)

Vervolg van pagina 1

Tijdens het festival enquêteert toeristenbureau CTB onder de bezoekers. Met name dames uit het onderwijs proberen het publiek zover te krijgen dat ze meewerken aan het onderzoek. “Het valt niet mee”, zegt een van hen. “De vragenlijst is behoorlijk lang en de mensen willen liever genieten van het festijn dan een formulier invullen.” Toch weten ze veel mensen te overtuigen van het belang van het onderzoek. De vragen gaan onder meer over de herkomst van de bezoekers, de bestedingen, maar vooral - behoorlijk gedetailleerd - over de kwaliteit van het evenement. De muziek, de service, de sfeer enzovoorts. In totaal moeten er 500 formulieren ingevuld worden, vertelt Christina Campagnard, research assistant bij het toeristenbureau. Doel van de organisatie is om de impact van CNSJ op de Curaçaose economie vast te stellen. De formulieren worden in Miami verwerkt en de resultaten van het onderzoek in oktober verwacht.

Spikes
Het Rode Kruis heeft drie hulpposten ingericht en is dertig man sterk aanwezig. Laima en Donny zijn twee van de vrijwilligers. Hoewel zich geen ongelukken of ernstige aandoeningen voordeden, hebben ze niet stilgezeten. “We hebben het vooral druk met dames die op veel te hoge hakken zijn gekomen”, verklaart Donny. “Zulke spikes”, voegt hij er aan toe en duidt tussen duim en wijsvinger zo'n vijftien centimeter aan. “Verzwikte enkels en blaren zijn de meest voorkomende blessures”, aldus het tweetal.

De dames die de schier eindeloze rijen toiletten schoon houden, maken werk van het op de foto gaan. Een mop wordt nog even extra uitgespoeld en voor het dramatische effect grijpt een ander nog snel een emmer. Het levert een mooi plaatje op. De combinatie van werken en een dergelijk evenement meemaken spreekt de dames aan en ze hebben er echt zin in.

Buiten het terrein rijden onderwijl de pendelbussen af en aan om CNSJ-bezoekers te vervoeren tussen de parkeerplaatsen en het WTC. Alles wat bus is of op bus lijkt is ingezet. Van oud konvooi tot luxe toeristenbus met airco. De wachttijden variëren in mijn geval van een kwartiertje - gezellig kletsend doorgebracht - tot nul seconden. De chauffeurs zijn vriendelijk en doen hun best zoveel mogelijk mensen in één keer mee te nemen. “Allemaal een beetje ruimte maken graag”, wordt er geroepen naar de passagiers met staanplaatsen in het gangpad. En we schuifelen allemaal nog een pasje naar achter, zodat er nog een man of wat bij kan. De eerste avond verliep het een beetje rommelig - waarbij overigens geen onvertogen woord viel - maar op zaterdag was de weg afgezet met dranghekken en waren er dames ingeschakeld om ervoor te zorgen dat iedereen netjes op zijn beurt wachtte.

Behalve deze hard werkende mensen waren er nog honderden medewerkers. Gezamenlijk hebben ze de schouders eronder gezet en ervoor gezorgd dat Curaçao North Sea Jazz voor een slordige tienduizend bezoekers per avond een onvergetelijke ervaring werd.

Zo snel mogelijk moest het ijs van A naar B. Er was soms geen doorkomen aan, maar de jongens bleven positief.

Het Korps Politie Curaçao is tevreden over het verloop van het evenement. Een voorbeeld voor de hele wereld, aldus de politie. Agenten waren duidelijk aanwezig, maar hoefden amper op te treden.

Een groepje medewerkers puft uit op een stoeprandje. De stemming zit er bij de meesten goed in hoewel ze ook een beetje moe zijn.

Koortsachtig wordt er tussen de optredens door gewerkt op de podia. Instrumenten gaan van hand tot hand, er wordt ge-soundcheckt.

Een enquêtrice van het CTB schijnt met een zaklampje een ondervraagde bij. Het viel niet altijd mee om medewerking te krijgen, maar de dames konden toch veel mensen overtuigen van het belang van het onderzoek naar de economische impact van CNSJ.

Wachten bij de ingang op de eerste avond. Er is nog geen noot gespeeld, maar een Amerikaanse heer merkte toen al op dat het allemaal ‘very well organized’ was.

Gezellige drukte in het food court. Hoewel er flink gegeten en gedronken is, waren er nauwelijks rijen en verliep het allemaal vlot en netjes.

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Beyond the horizon
Tot en met 17 september is in MonArt Gallery de expositie 'Beyond the Horizon' te bezichtigen met werk van Ras Ishi, Dianthe Chirino en Norva Sling.

Harmony
In Gallery Alma Blou is de expositie 'Harmony' te bezichtigen: schilderijen in gemengde technieken van Sri Iridikromo uit Suriname en beelden van Hortence Brouwn. De expositie is tot 17 september te zien.

Island Reflections
De Pree Art Center and Gallery in het Hope College in Holland, Michigan, houdt tot 1 oktober een expositie van contemporaine kunst uit Curaçao getiteld 'Island Reflections'. Openingstijden: maandag - zaterdag van 10.00 - 17.00 uur, zondag van 13.00 - 17.00 uur. Voor meer informatie: 616-395-7500.

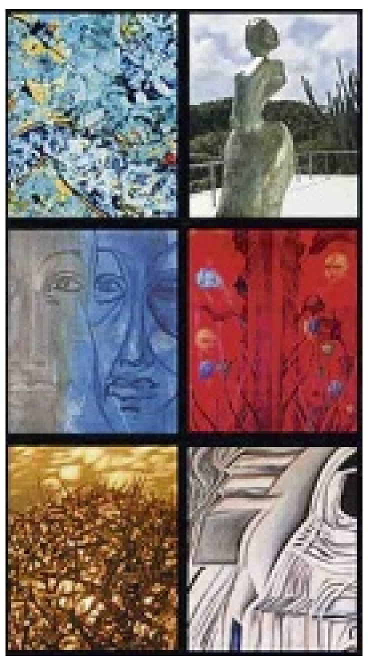

Een greep uit de werken van Curaçaose kunstenaars die zijn afgereisd naar Holland Michigan voor de expositie 'Island Reflections'.

Pompoen Baart Kalebas
Tot en met 1 oktober is in Landhuis Bloemhof 'Pompoen Baart Kalebas, van Afrika naar de Caraïben' te zien, een expositie van muziekinstrumenten uit Afrika en het Caribisch gebied, samengesteld uit de privécollecties van verschillende lokale verzamelaars.

Kunst bij AH
Elke maand hangt er bij Albert Heijn nieuw werk aan de muur van het Allerhande Café. Deze maand (t/m 27 september) werk van Astrid van Dorp.

Bloemhof Workshops
Landhuis Bloemhof biedt verschillende workshops aan voor de komende maanden: Tai Chi & Qi Gong door Bryan Fraites (voor meer informatie: 662-9342 of martialarts.bry@gmail.com, Batik door Gloria Luz de Waal (10, 17 en 24 september en 1 oktober), Model Tekenen/Schilderen door Hanneke Floor (15, 22 en 29 oktober en 5 november 5), Basis Print Technieken door Babette de Waele (12, 19, en 26 november en 3 december), Decoratie Technieken door Gloria Luz de Waal (10 en 17 december). Voor meer informatie kunt u altijd bellen of emailen: www.landhuisbloemhof.an

Dans & Theater

Ba sende bela pa mi - Anthony Jamanika
Toneelstuk over een secretaresse die alle medewerkers en zelfs haar chef om haar duim draait. Zij kent alle collega's door en door, hun sterke en zwakke punten. Daarom heeft zij voor elk van hen een kaars in de kleur van hun lievelingskleur op hun bureau gezet en wacht zij af wat er met ze gaat gebeuren. Omdat iedereen een beetje bang voor haar is, kan zij doen en laten wat ze wil. Zelfs degene die probeert om het een beetje goed te maken en op te lossen kan niet tegen haar op. Zij dreigt met het feit dat hij nog een kaars zal krijgen... Maar wat zij tegen Fidel zei had net het omgekeerde effect. Er speelt zich heel wat af: woordspeling, leugens, liefde en veel meer. Een echt drama!
Zaterdag 10 september 21.00 uur
Zondag 11 september 20.00 uur
Zaterdag 17 september 21.00 uur
Zondag 18 september 20.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

De cast van het toneelstuk 'Ba sende bela pa mi' dat te zien is in Teatro Luna Blou.

Muziek

Mondharmonica-concert
Op zaterdag 10 september geeft Jules Marchena een concert met lichte, klassieke muziek. Het aparte van dit concert is, dat alles op een mondharmonica gespeeld wordt. Dit muziekinstrument wordt vaak ondergewaardeerd, maar je kunt er ontzettend veel uit halen! Er worden werken vertolkt als Eine Kleine Nachtmusik van Mozart, een Guigue van Vivaldi, een Gavotte van Bach etc. Het concert vindt plaats in het C.C.C.-gebouw te Emmastad en begint om 19.30 uur. Entree kost 15 gulden. Voor meer informatie: 567 8861 / 736 4189
e-mail: julesmarchena.music@gmail.com

Film

Euroscope Curaçao 2011: Films from Europe
In de maanden augustus en september vindt in Teatro Luna Blou Euroscope Curaçao 2011 plaats. Tijdens dit filmfestival kan de liefhebber van Europese films genieten van films uit Europese landen, inclusief Nederland. Entree: 13,50 gulden.

Film: Terug naar de kust
De alleenstaande Maria Vos (Linda de Mol) wordt door een onbekende met de dood bedreigd. Zij vlucht met haar kinderen naar haar voormalige ouderlijk huis, waar ze onderduikt bij haar oudere zus Ans (Ariane Schluter). Terwijl het winterse verblijf in de villa aan zee Maria confronteert met traumatische jeugdherinneringen en haar omgeving steeds meer aan haar geestelijke gezondheid begint te twijfelen, komt haar belager steeds dichterbij.
Donderdag 15 september om 19.00 uur (110 min.)
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Nederlands gesproken, Engels ondertiteld

Film: De hel van '63
Na de verfilming van populaire historische jeugdboeken(reeksen) hebben Steven de Jong en Klaas de Jong ditmaal gekozen voor de verfilming van één van Neerlands meest beroemde internationale producten; de grootste schaatsmarathon ter wereld, de Elfstedentocht. Hierbij hebben ze de meest legendarische wedstrijd, die van 1963 in de koudste winter die Nederland ooit gekend heeft, als voorbeeld genomen. De tocht is onder druk van de media gereden onder gevaarlijke omstandigheden, achteraf gezien had hij nooit door mogen gaan. Slechts enkelen van de bijna 10.000 starters volbrachten de tocht. Een groep van vier (waaronder een vrouw) volbracht de tocht middels een opvallende samenwerking. Dit zijn de helden van deze film. Het verhaal vertelt niet alleen het verhaal van de helden, maar ook de machtsstrijd in het Elfstedencomité en haar verhouding met de media. Een waar gebeurd verhaal.
Vrijdag 16 september om 19.00 uur (108 min.)
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou
Taal: Nederlands gesproken, Engels ondertiteld

De films 'Terug naar de kust' en De hel van '63' zijn komende week te zien in Teatro Luna Blou.

Boeken & literatuur

Rietveld & Curaçao
In september verschijnt het boek 'Rietveld & Curaçao. Een modern architect op een Caraïbisch eiland'. Gerrit Rietveld ontwierp tussen 1949 en 1960 zes gebouwen die tot op de dag van vandaag nog een voorbeeldfunctie hebben. Rietveld was als geen ander gebruik te maken van het klimaat op eiland met grote dakoverstekken tegen directe instraling van de zon en regelbare shutters in plaats van gesloten wanden. Lees meer over zijn werk op Curaçao in deze nieuwe publicatie.
Titel: Rietveld & Curaçao. Een modern architect op een Caraïbisch eiland', Jan de Heer.
ISBN 978 90 6450 774 8

Varia

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kinderneven-dienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Nieuw & opmerkelijk

Het Festivalgastenboek
Op 9 november 2011 openen Ariadne Faries en Marit Törnqvist het festivalgastenboek in het Curacaosch Museum. Nieuw is het 'Festival-gastenboek' met bijdragen van kinderboekenschrijvers, dat het Curaçaosch Museum in beheer gaat nemen. Het gaat om bijdragen van auteurs die in de afgelopen 20 jaar op de eilanden te gast waren en dat in hun werk tot uitdrukking brachten. Het visuele aspect is daarbij belangrijk. Stichting NANA en het Museum hopen onder meer originele tekeningen van prentenboekmakers te ontvangen, maar ook andere bijdragen zijn welkom, zoals een korte tekst of een bijzondere foto. Ook wordt een minibibliotheek aangelegd met publicaties die naar aanleiding van het Kinderboekenfestival zijn ontstaan. Het museum is al in het bezit van de festivalboekjes van NANA, maar er zijn ook andere boeken ontstaan in relatie tot het Kinderboekenfestival. NANA organiseert in 2011-2012 weer een kinderboekenfestival op de Antillen, samen met partners op de eilanden. Het programma begint op 28 oktober in Aruba en gaat daarna naar Curaçao en Bonaire. Enkele Nederlandse en Vlaamse auteurs treden ter plaatse op, evenals Antilliaanse auteurs en vertellers. Daarnaast gaan kinderen op de eilanden - net als vorig jaar - weer skypen met overzeese auteurs. Dit skypeprogramma loopt in het schooljaar door t/m april 2012. In april 2012 wordt de 'tweede ronde' van het Gastenboek afgesloten met een programma met enkele Antilliaanse en wellicht ook Nederlandse en Vlaamse auteurs in het Curaçaosch Museum.

Ariadne Faries (foto) opent met Marit Törnqvist het Festivalgastenboek op 9 november in het Curaçaosch Museum.

Noteert u alvast:

Filmhuis Openbare Bibliotheek
13 oktober El secreto de sus ojos.
Plaats: Auditorium van de Openbare Bibliotheek
Tijd: 19.00 uur
Entree: leden 2,50 gulden. Niet-leden 5,00 gulden.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com

De 'barbaar' in de mens

Jaren geleden liep ik met mijn dochtertje van vijf door de stad. We kwamen een vriend tegen die mopperde over het stadsbestuur. 'Barbaren zijn het', zo riep hij uit. Terwijl we onze weg vervolgden, vroeg mijn dochterje: 'papa, wat zijn barbaren?' Daar vraag je me wat, dacht ik bij mezelf en antwoordde: 'mensen die niet kunnen luisteren en geen rekening met anderen houden... die net doet alsof andere mensen niet bestaan'. Mijn dochtertje was even stil en vroeg toen: 'papa ben jij een barbaar?' Zo'n confronterende vervolgvraag had ik niet verwacht. In een flits besloot ik te antwoorden met: 'ja, als ik niet luister ben ik ook een barbaar, maar niet altijd want ik probeer wel naar andere mensen te luisteren'. Ze vroeg niet verder. Kennelijk vond ze het een bevredigend antwoord.

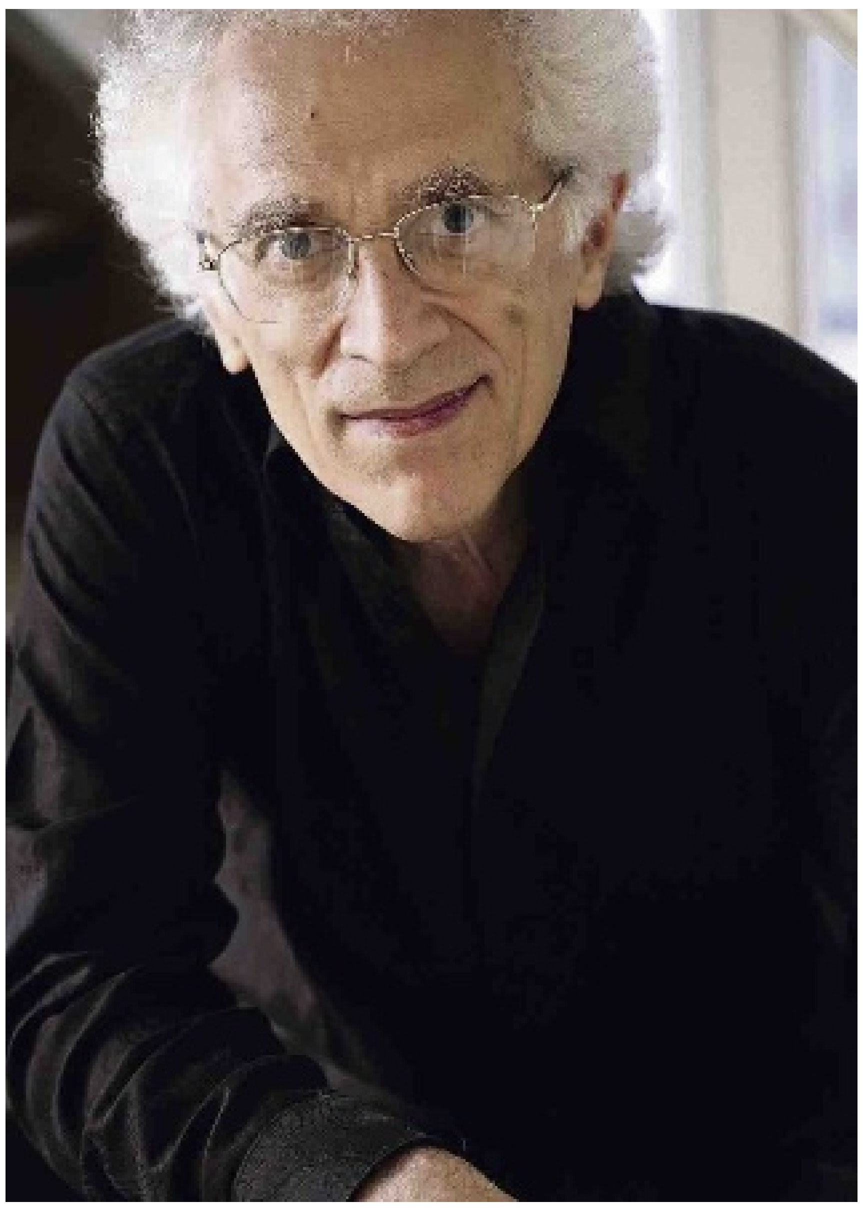

Tzvetan Todorov

Tekst: Brede Kristensen

Achteraf zette mijn antwoord me aan het denken. Eigenlijk niet zo'n slecht antwoord. Wij mensen zijn van nature noch barbaars noch beschaafd. Al naar gelang de situatie en de luim van het moment kunnen we zowel barbaars als beschaafd handelen. Tegenover sommige mensen leggen we een enorme belangstelling aan de dag, terwijl we tegenover andere mensen doen alsof ze niet bestaan, of erger, alsof ze niet zouden moeten bestaan. Maar om nu een bepaalde persooon of hele categorie mensen als 'barbaar' te bestempelen, dat gaat toch echt te ver. Zoals de oude Grieken dat deden, van wie het woord ook afkomstig is. Mensen die hun cultuur niet deelden, werden barbaren genoemd. Niet-Grieken werden als minderwaardige figuren beschouwd, die je, indien nodig, gerust als slaaf kon gebruiken. Dat gebeurt nog steeds. We scheren grote groepen mensen over een kam en doen alsof ze fantastisch zijn of verschrikkelijk. Maar de stemming kan omslaan. Mensen met wie we voorheen goed overweg konden en met wie we beschaafde relaties onderhielden, kunnen ineens als een grote bedreiging worden gezien. We beginnen met het koesteren van vooroordelen en we eindigen met erop los te slaan. Deze jaren zien we het overal gebeuren. Veel Europeanen voelen zich bedreigd door radicale moslims, hosselende Oost-Europeanen of 'Brussel' en ineens zijn de tolerantie en de openheid verdwenen. Nationalistische partijen schieten als paddenstoelen uit de grond. Hun leiders nemen geen blad voor hun mond, scheren iedereen over een kam, schelden er schaamteloos op los en peinzen er niet over om na te denken over de mogelijke gevolgen van hun woorden. Zijn die gevreesde 'anderen' echt allemaal zo verschrikkelijk? Maak je het met deze opstelling niet allemaal veel erger? 'Wat je zegt ben je zelf' lijkt hier helemaal van toepassing te zijn. In ieder geval is het publieke klimaat in veel delen van de wereld grimmig geworden en dat belooft weinig goeds.

Angst voor barbaren

De Bulgaarse historicus Tzvetan Todorov, sinds 1962 woonachtig in Frankrijk, heeft er in 2008 een boek over geschreven 'Angst voor barbaren', kortgeleden in het Engels vertaald. Hij kan erover meepraten. Geboren in de Balkan, in Bulgarije, het gebied waar 6000 jaar geleden de Europese beschaving is ontstaan, maar waar vandaag de dag diverse stammen (een betere benaming weet ik niet) elkaar regelmatig het liefst uitroeien. Toch zijn ze soms in staat vreedzaam naast elkaar en met elkaar te leven, zoals in het vroegere Joegoslavië. Maar dictator Tito was nog geen jaar dood, of de nationalistische gevoelens vlamden op en maakten aan de vreedzame coëxistentie een abrupt einde. Milosovic hield radicale schreeuwpleidooien voor een Servisch nationalisme zonder zich te bekommeren om de gevolgen van zijn woorden. Die waren afschuwelijk. Serviërs, Kroaten, Bosniërs en Albanezen werden tegen elkaar opgehitst en begonnen elkaar opnieuw als vijanden te zien, met moordpartijen als resultaat.

Barbarisering en nationalisme

Todorov probeerde te begrijpen hoe kan het dat beschaafde mensen tot barbarij kunnen vervallen. Uitvoerig staat hij stil bij het opnieuw opkomende nationalisme in Europa dat hij als een kwaadaardige en agressieve kanker met een daarbij passend doemscenario beschouwt. Oftwel een 'ethnocratie' en dat is iets heel anders dan een democratie. In een democratie hebben burgers gelijke rechten en plichten, maakt niet uit tot welk cultuurpatroon ze zich voelen aangetrokken, welke taal zij spreken of welke huidskleur ze bij geboorte hebben ontvangen. In de 19e eeuw werden in de Bulgaarse stad Ruse, aan de grens met Roemenië acht talen door vrijwel gelijke aantallen mensen gesproken. Het was een inspirerende multiculturele samenleving waarin bijvoorbeeld Elias Canetti werd geboren en grootgebracht. Tot hij samen met talloze anderen in de Eerste Wereldoorlog de wijk moest nemen. Vandaag hoor je slechts een taal op straat: Bulgaars. En wees voorzichtig op straat, want buitenlanders worden niet als eervolle gasten bejegend. Canetti is vergeten en zijn magistrale boek over 'de massa en de macht' (1960) is daar nooit een bestseller geworden.

Todorov signaleert dat nationalisme en een overdreven zorg voor wat de 'eigen cultuur' heet, hand in hand gaan. Cultuur is onze tweede natuur. We kunnen niet zonder. Normaal gesproken is cultuur een proces. Het is een even ingewikkeld als dynamisch systeem van elementen waarmee we op zinvolle wijze ons leven samen met anderen proberen in te richten. Ieder voor zich zijn de elementen ook steeds aan verandering onderhevig. Onze waardenhiërarchie, onze manieren van musiceren, onze denkwijzen en noem maar op. Alles verandert. Ieder nieuw moment betekent een nieuwe uitdaging om iets te leren. Tenminste, zo zou het moeten zijn. We zien het ook overal in de geschiedenis gebeuren. Als twee vreemde culturen elkaar ontmoeten, als een land te maken krijgt met een stroom van vreemdelingen, betekent dat meestal een enorme impuls voor de culturele ontwikkeling.

Cultuur: leren of verschansen

Maar Todorov wijst erop dat cultuur twee functies kan vervullen. Generaliserend gesteld kan cultuur ons helpen ons zich in nieuwe situaties te oriënteren, te leren en nieuwe dingen te ontdekken. Dat is de dynamische en creatieve functie. Cultuur oefent dan een 'beschavende' werking uit op mensen. Wel is er een risico. Openheid kan uit de hand lopen en leiden tot desoriëntatie. Daardoor wordt de tweede functie van cultuur in werking gesteld. De tweede functie van cultuur is tegenovergesteld. Want cultuur kan ook dienen ter bescherming tegen de buitenwereld. Soms is het goed de deuren even te sluiten in plaats van wagenwijd te openen voor een stortvloed van nieuwe indrukken. Maar hier bestaat een levensgroot risico, namelijk dat de communicatie met de buitenwereld verstoord wordt. Van leren door open te communiceren met anderen komt weinig meer terecht. Leren wordt een kwestie van aanpassen aan tradities. Cultuur wordt een jasje of een harnas dat ons onderscheidt van anderen en beschermt tegen anderen. Onbekend maakt onbemind en maakt na verloop van tijd onzeker en bang. We worden achterdochtig, gaan overal wat achter zoeken zonder na te gaan of het klopt en koesteren vooroordelen. Dat werkt barbarisering in de hand. Dat is de statische en destructieve functie van cultuur.

Wanneer gaat cultuur deze destructieve functie vervullen? Todorov's boek is als een grote meanderende rivier door het immens gecompliceerde landschap van religieuze en politieke overtuigingen, taalgebieden en klasseverschillen. Die betekenen voor iedere generatie opnieuw een uitdaging. Iedereen kan leren met die uitdaging om te gaan. Echter, als de directe communicatie stopt, als er geen cultuurcontact meer is terwijl we toch met elkaar te maken hebben, gaat het mis. We lopen gevaar in een neerwaartse spiraal terecht te komen. Leren houdt altijd een bevrijding van vooroordelen en misverstanden in. Nu gebeurt het omgekeerde. Vooroordelen, misverstanden en boosheden stapelen zich op. Maar ook de angst en de onzekerheid groeien en daardoor de behoefte aan een 'leider'. In dit akelig intolerante landschap krijgen, aldus Todorov, nationalistische politieke leiders vrij spel om de massa compleet te barbariseren. Dat is het eind van het lied van de beschaving.

Nationalisme is oorlog

Todorov pleit ervoor terug te keren naar een cultuur van leren en communiceren. De grootste gave van de mens is niet dat hij in staat is zich aan traditie te conformeren en zogenaamde leiders achterna te lopen, maar dat hij ideeën aan een kritisch onderzoek kan onderwerpen en een dialoog met medemensen kan aangaan op voet van gelijkwaardigheid. Zo gezien is pluraliteit geen bedreiging, maar juist een leerzame uitdaging. Europa, dat zijn naam dankt aan een Libanese prinses, is van meet af een smeltkroes van culturen geweest, waaruit telkens weer nieuwe culturen ontsprongen. Maar ook slachtpartijen. Het mag niemand bevreemden dat de verleiding tot barbarij hier altijd sterk is geweest en tot grote rampen heeft geleid. Maar evenmin moet het bevreemden dat de kritische en lerende geest nergens zoveel aandacht en ruimte heeft gekregen als in Europa en dat veel culturen er bloeiperiodes hebben doorgemaakt. Opnieuw is de uitdaging: aanvaard diversiteit! Thans is de uitdaging te leren omgaan met de islam. Juist Europa zou in staat moeten zijn die uitdaging aan te gaan.

Daarbij moeten we in de gaten houden dat een kritische geest niet hetzelfde is als een beledigende geest, dat het geloof in eigen waarden geen verachting voor opvattingen van anderen impliceert en dat een democratische natiestaat geen nationalistische of ethnocratische staat is.

Nationalisme dient als fundament voor barbarij. Het is opvallend hoeveel schrijvers, sociologen, filosofen en politici deze dagen wijzen op de gevaren ervan. Peter Berger, nog altijd een van de meest inspirerende sociologen van onze tijd, heeft samen met Zijderveld een verhelderend boek geschreven over de vraag 'hoe we met onze overtuigingen moeten omgaan zonder fanatiek te worden' en hoe voorkomen kan worden dat populistisch-nationalistische parijen de dienst gaan uitmaken. Guy Verhofstadt is vorige week urenlang op de Nederlandse televisie geweest en heeft op de hem eigen charmante wijze vurig gepleit voor een terugkeer van de open dialoog. Zijn we niet tot open dialoog in staat, dan ligt een verschansing achter nationalistische façaden in het verschiet, met de daarbij horende barbarisering.

Nationalisme is een Europese uitvinding, een van Europa's slechtste exportartikelen. In zijn laatste toespraak voor de VN in 1995 stelde de oud-president van Frankrijk, Mitterand, het toentertijd duidelijk. Het moest hem van het hart: wij Europeanen hebben het nationalisme bedacht, maar na twee eeuwen moeten we concluderen dat het slechts barbarij voortbrengt. Denkend aan wat er allemaal in de 20e eeuw in Europa is gebeurd, recent nog in Joegoslavië, stelde hij: 'nationalisme is oorlog' en hij adviseerde 'volg ons slechte voorbeeld niet na'. Zorg dat er niet nog meer Cambodja's en Ruanda's komen.

Zullen we van de geschiedenis, van deze recente geschiedenis leren? Todorov waarschuwt dat barbarisering ons leervermogen blokkeert. Zijn advies: wees beschaafd, omarm de pluriformiteit en communiceer open met mensen die als 'vijand' worden bestempeld. Je zult verrast worden.

Tzvetan Todorov, The Fear of Barbarians, Chicago 2008.
Peter Berger en Anton Zijderveld, Lof der Twijfel, Amsterdam 2010.

Rellen in Londen

François Mitterand

Leesvoer

Aleph

'Aleph' van Paulo Coelho stond vrijwel direct na verschijning in Brazilië op nummer 1 van de boekenlijsten. De Nederlandse vertaling van het boek verscheen vorige maand.

In een verrassend persoonlijk verhaal onthult Coelho hoe een geloofscrisis hem ertoe brengt op zoek te gaan naar een weg van spirituele vernieuwing en groei. Om weer dicht bij God te komen, besluit hij opnieuw te beginnen. Hij gaat reizen, experimenteren en probeert weer met de mensheid wereldwijd in contact te komen.
Van maart tot en met juli 2006, geleid door 'tekens', reist hij meerdere continenten af. Hij bezoekt Europa, Azië en Afrika, op reis door de tijd en ruimte, door heden en verleden, op zoek naar zichzelf.
Als de reis vordert, komt Paulo geleidelijk uit zijn isolement vandaan. Hij laat trots en ego varen en stelt zichzelf open voor vriendschap, liefde, geloof en vergevingsgezindheid, niet bang om de onvermijdelijke uitdagingen van het leven het hoofd te bieden.

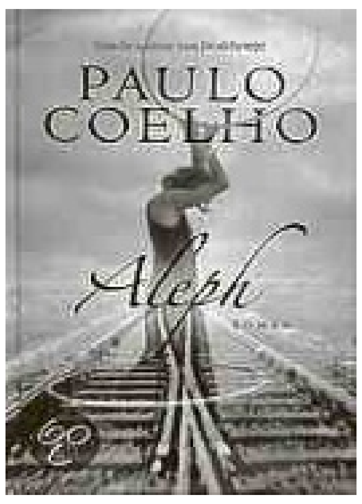

Titel: Aleph
Auteur: Paulo Coelho
Uitgever: Arbeiderspers
ISBN: 9789029575935

Ars Poëtica

Dag moeder, ik ben het

Ze praat met mij en lacht daarbij.
Ze zucht en kijkt opeens niet blij.
Verdrietig zit ik er maar bij;
ze kijkt naar mij en is niet blij.

Geen woord, geen daad
verdrijft het kwaad
dat traag maar zeker nader sluipt;
tersluiks bij haar naar binnen kruipt
en gauw bezit neemt van haar geest,
die eens zo vlijmscherp is geweest.

Ik zie haar denken,
ik voel haar pijn.
Haar handen en haar ogen wenken:
kom dichterbij, wie je ook mag zijn.

Ach moeder toch, ach moeder lief,
wat ben ik razend op die dief
die elke dag een stukje pakt
van jouw verstand, eens zo intact.
Maar ach, de jaren tellen ook mee,
en volgens mij valt het heus niet mee,
om tweeënnegentig lange jaren
probleemloos voort te blijven varen
op de wilde golven van het leven,
die je soms ook veel leed kunnen geven.

Nu kan ik er weinig meer aan doen,
ik kruip bij jou en geef je een zoen.
Lief, schattig moedertje van mij
ik ben bij jou, dat maakt mij blij.

Ilse Schoobaar-Anthony

Onderzoek

Amerikanen denken 'selectief'

Tien jaar na 9/11 zegt een meerderheid van de Amerikaanse burgers achter diversiteit en de vrijheid van religie te staan. Maar met name Republikeinse kiezers en kijkers van de nieuwszender Fox News maken een uitzondering voor de islam en migratie. Dat blijkt uit een studie van twee grote Amerikaanse denktanks.

Voor de studie 'Wat het betekent Amerikaan te zijn', ondervroegen de denktanks Brookings Institution en Public Religion Research Institute (PRRI) 2.450 Amerikanen. Uit de antwoorden bleek duidelijk hoe kijkers van Fox News, de conservatieve nieuwszender van Rupert Murdoch, aanzienlijk wantrouwiger en minder tolerant zijn ten opzichte van moslims. Aanhangers van de Tea Party-beweging waren erg vijandig ten opzichte van immigranten.

Beide groepen nemen ook sneller aan dat de discriminatie van blanken in de VS een even groot probleem geworden is als discriminatie van zwarten en andere minderheden.

Opvallend is ook dat jongeren tussen 18 en 29 positiever staan tegenover minderheden, waaronder moslims, dan oudere burgers. Een meerderheid van 52 procent van de senioren is bijvoorbeeld van mening dat 'de islam tegenstrijdig is met de Amerikaanse waarden', terwijl een meerderheid van de jongeren het daar niet mee eens is. De jongeren zijn er ook meer van overtuigd dat immigranten de Amerikaanse samenleving versterken, terwijl 51 procent van de senioren vreest dat ze de Amerikaanse gebruiken en waarden bedreigen.

"Uit het onderzoek blijkt duidelijk dat het land middenin een discussie zit die steeds terugkeert, over diversiteit en migratie, en dat het debat de partijlijnen volgt", zegt E.J. Dionne, medeauteur van het rapport. "De grote patronen - jonge mensen sympathiseren meer met migratie en diversiteit - suggereren dat we op lange termijn de meningsverschillen zullen oplossen, zoals we ook eerder gedaan hebben. Maar op korte termijn zal het een moeilijk debat worden dat soms verdeeldheid zaait."

Moslims
De studie toont aan dat de Amerikaanse samenleving in elk geval meer gepolariseerd is dan voor de aanslagen op 9/11. De terreur werkte islamofobie en vijandigheid tegenover immigranten in de hand, met name bij oudere Amerikanen en Republikeinse kiezers.

De grote meerderheid van de respondenten benadrukt te geloven in de principes van religieuze tolerantie. Bijna 9 op de 10 bevraagden is het ermee eens dat de VS gegrondvest is op het principe van religieuze vrijheid, en 95 procent vindt dat 'alle religieuze geschriften met hetzelfde respect behandeld moeten worden, ook als daarin een ander geloof verkondigd wordt'. Toch zegt ook bijna de helft van de bevraagden 'ja' op de vraag of de islam in strijd is met de Amerikaanse waarden.

Bij Republikeinse kiezers, kijkers van Fox News en Tea Party-leden is zelfs twee derde van de bevraagden het eens met die stelling. De meerderheid van de Democratische kiezers, en regelmatige kijkers van zenders als CNN, zijn het er niet mee eens.

Dezelfde trend blijkt uit de vraag of 'Amerikaanse moslims erop uit zijn om de islamitische rechtspraak, de sharia, in te stellen in de VS'. Bijna de helft (45 procent) van de Republikeinse kiezers is het daarmee eens, net als 54 procent van de Tea Party-leden en 52 procent van het Fox News-publiek. Onder de andere respondenten is amper een kwart die mening toegedaan.

"De nieuwszenders spelen een belangrijke rol in de beïnvloeding van de opinies", zegt Daniel Cox van PRRI. "Respondenten die naar eigen zeggen Fox News als nieuwsbron vertrouwen, blijken aanzienlijk negatiever ten opzichte van de islam en Amerikaanse moslims."

Spotlight op dieren

Bloedarmoede (2)

Vorige week heeft u kunnen lezen dat de nier een hormoon aanmaakt dat eryphropoëtine heet en dat zorgt voor de aanmaak van rode bloedcellen in het beenmerg. Wanneer de nieren niet meer goed functioneren en het hormoon niet voldoende aangemaakt wordt, zullen er te weinig rode bloedcellen gemaakt worden en zal bloedarmoede het gevolg zijn.

Tekst: Margot Hack

Door gedegen onderzoek is het humane eryphropoëtine commercieel verkrijgbaar in injectievorm. Dit betekent dat het hormoon dat niet meer door de nieren gemaakt wordt door een injectie vervangen kan worden. Deze injecties moeten drie keer in de week gegeven worden, maar wanneer de patiënt meer gestabiliseerd is, kan dit afgebouwd worden naar één of twee keer in de week.

Voordelen:
- De injecties kunnen thuis gegeven worden.
- De behandeling met eryphropoëtine-injecties is over het algemeen extreem effectief en de normale rode bloedcelhoeveelheid is meestal binnen vier weken bereikt.

Nadelen:
- Een oraal ijzersupplement moet gelijktijdig met de injecties gegeven worden zodat het beenmerg voldoende bouwstenen heeft om rode bloedcellen te maken.
- Het gehalte aan rode bloedcellen in het bloed (ook genoemd het 'packed cell volume' of kort gezegd PCV) moet wekelijks gemeten worden. Als deze controles overgeslagen worden, kan de hoeveelheid rode bloedcellen te hoog worden en dit geeft een indikking van het bloed en een verhoging van de bloeddruk (en een te hoge bloeddruk zorgt op zijn beurt weer voor meer problemen en schade aan de nieren).
- De kosten van de behandeling zijn fors en daardoor voor een kleine hond misschien nog te betalen, maar voor een medium maat hond wordt dit al moeilijker.
- Omdat dit product van origine een humaan (menselijk) eiwit is, kan het zijn dat de ontvangende hond of kat hier antilichamen tegen aanmaakt. Wanneer het immuunsysteem op deze manier gestimuleerd wordt, valt het niet alleen het humane eryphropoëtine aan, maar ook het lichaamseigen eryphropoëtine en creëert daarmee een nog ernstigere bloedarmoede. Als dit gebeurt zal het dier een bloedtransfusie nodig hebben. Wanneer er vanaf dat moment geen injecties met eryphropoëtine meer gegeven worden, zal op den duur de productie van antilichamen stoppen en de bloedarmoede wat verbeteren, maar de injecties zullen bij deze patientën niet meer mogelijk zijn. Regelmatige bloedtransfusies zijn nog de enige mogelijkheden voor deze dieren. Op het eiland zijn bloedtransfusies geen veel gebruikte optie omdat het bijna niet mogelijk is om een bloeddonor te vinden die 'schoon' is en niet bijvoorbeeld karpattenziekte draagt.

Zoals u kunt lezen is de behandeling van deze soort bloedarmoede niet gemakkelijk en leidt, helaas, vaak tot euthanasie.

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

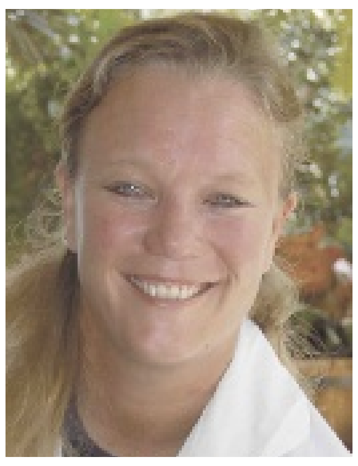

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Lust; 4. hinderlijk persoon; 10. zoon van Jakob; 13. schattig; 15. afdruk; 16. echt; 17. alleen; 19. edel; 20. publiciteitsorganen; 21. gegraven water; 23. briefaanhef; 25. rivier in Siberië; 27. ratelpopulier; 29. ontkenning; 30. tandeloos zoogdier; 31. Indonesisch eiland; 33. lichaamsdeel; 34. nader overeen te komen (afk.); 36. persoonlijk vnw.; 37. persoonlijk vnw.; 38. rund; 39. geliefde van Zeus; 40. handeling; 42. lekkernij; 43. bijwoord; 45. bijwoord; 46. strafwerktuig; 48. lievelingskostje; 50. familielid; 51. plaats in Italië; 53. beduchtheid; 55. beuren; 57. stad in Frankrijk; 59. Europees gebergte; 61. insect; 62. welriekende gomhars; 64. Aziatische munteenheid; 65. ieder; 66. benodigdheid bij het vissen; 67. rivier in Rusland.

VERTICAAL:
1. Bevaren zeeman; 2. rivier in Oostenrijk; 3. niets; 5. spil; 6. opspringend vochtdeeltje; 7. dicht; 8. representatieve enquete; 9. soort slee; 10. echtgenoot; 11. liefkozing; 12. grassoort; 14. ingedikt sap; 16. dooreenvlechten; 18. ongebonden; 20. honingdrank; 22. omhoog takelen; 24. onderdompelen; 26. oosters marktplein; 28. machtig persoon; 30. deel van een molecule; 32. bijbelse figuur; 35. afstammeling; 40. optocht; 41. braakliggende akker; 43. graveur; 44. Spaans gerecht; 47. domoor; 49. ik (Lat.); 51. krampachtige ademtocht; 52. heilige stier; 53. vluchtig omhulsel; 54. drietal; 56. cijfer; 58. behoeftig; 60. vaartuig; 62. muzieknoot; 63. voegwoord.

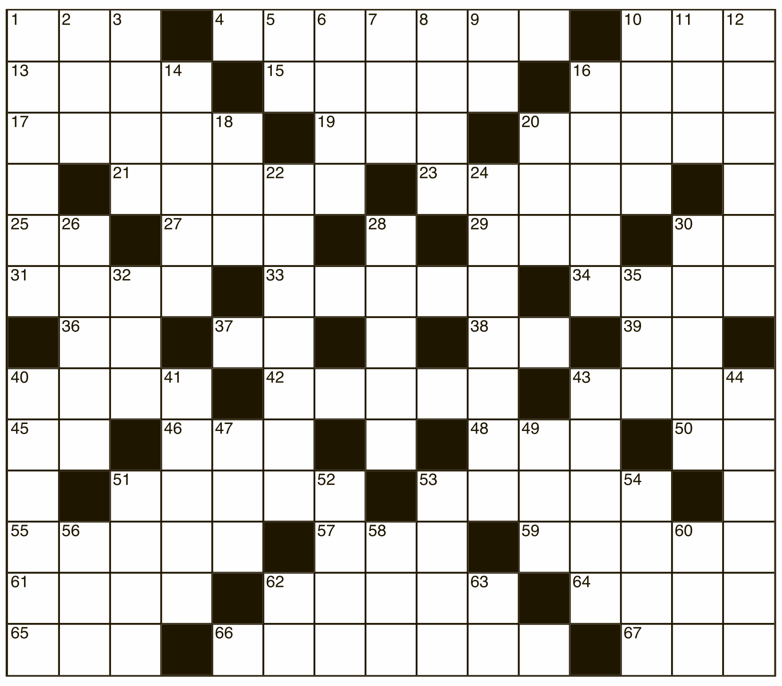

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

C.de Waal
Venezuelastraat 5
Aruba

G.W. Sprockel
Liverpool 11
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

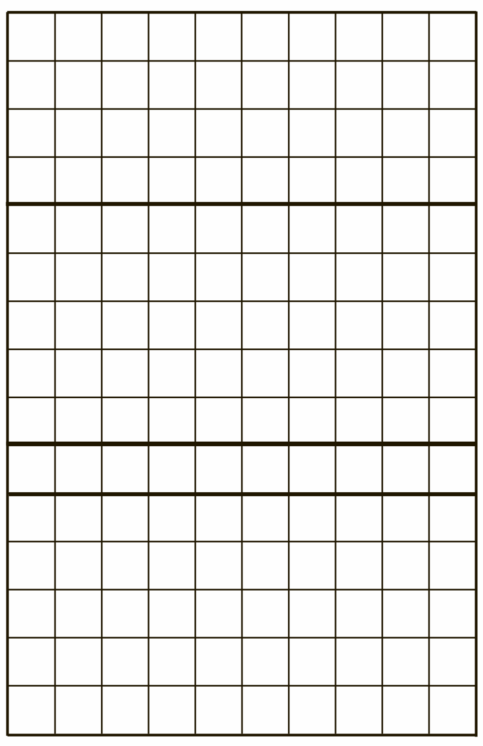

1. Deel van een bijenkorf, voormalige Russische heerser, insect;
2. zoom, dondergod, soort schild;
3. zwak, éénjarig dier, jongeling;
4. hetzelfde, stevige katoenen stof, zeker persoon;
5. bedehuis, kantoorschrijver, smakelijk;
6. verdriet, rangtelwoord, toegenegenheid;
7. warm, hemelruim, evenwel;
8. plas, hengselvat, vertrager;
9. getal, getand muurwerk, hevig;
10. soort hond, peilstift, uitvinder van de elektrische gloeilamp.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

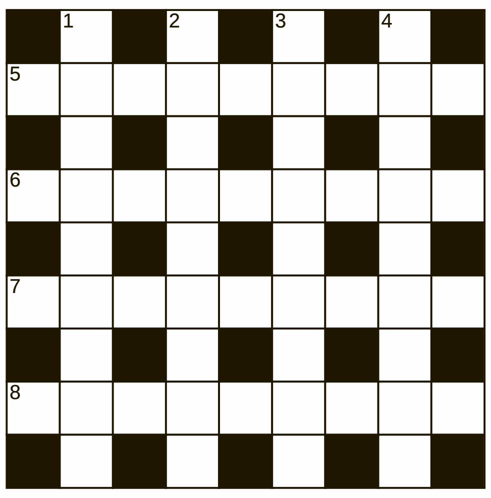

HORIZONTAAL:
5. Om een kussen af te breken (5); Verlichting van de gang (8);
6. In de hand van de leiding (4); Door voltooien vallen er dooien (7);
7. De rivier komt moeder niet uit (4); De plot van een samenzwering (7);
8. Pittig streven? (8); Een voor een ontstaat een voetbalteam (3).

VERTICAAL:
1. Ordinaire baal zonder geld (7); Hierna komt het meisje pas (5);
2. Geluid van een haas (4); Brengt kunst voort (8);
3. Hierdoor ligt het overhoop (6); Edelgas brengt de slee nog terug (5);
4. Vet voor poetsen en lappen (5); De aanlegkosten van opslag (8)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

S E D N E T S I W K R E V
T N L A B K A A R B T N F
E T D R A A T N O S O E E
I T I G I R U Z R S H I E
N F N E C U B A L N F C R
D R O E T O B E A A I E M
L E S O I I N A R R G N E
E H U M R O R G T N E E O
G C E I U P O A A E T P L
E S R U R P S G R S S O B
E S E L O I K S N T I K D
R A N T N R A G I E P M N
T L O A E T N O V K E O I
N G G K R E I R R E T P W
E R G N I R E K N A R F O
O E T A A T E P E L E O P

Aanhef
Barst
Braakbal
Cuba
Entreegeld
Frankering
Glasscherf
Kerkganger
Kissproof
Luim
Nelson
Nest
Niets
Omkopen
Onereus
Ontaard
Opeengooien
Organisatrice
Piste
Poelepetaat
Rariteit
Terrier
Topografie
Verkwistend
Vont
Windbloem
Zurig

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

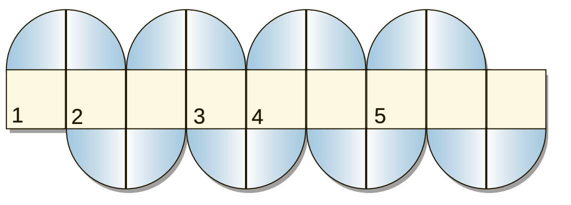

1. Surinaamse pad; 2. werelddeel; 3. karakter; 4. godin van de landbouw; 5. besturen.

© Puzzelland/110910

SUDOKU

	8	2	9	7	4			
		1		6				3
	5			1		7		9
	6							7
				9	3	8		
				8		5	4	
6			7					
		9			2		6	4
2		8	1	3				

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

1	9	3	6	2	4	5	7	8
5	4	7	8	3	1	9	6	2
6	2	8	9	7	5	1	3	4
2	6	1	4	5	8	7	9	3
9	7	5	3	6	2	8	4	1
8	3	4	1	9	7	6	2	5
7	1	9	5	4	3	2	8	6
3	5	2	7	8	6	4	1	9
4	8	6	2	1	9	3	5	7

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 3. Ato; 5. abt; 10. sierra; 12. loting; 13. kloptor; 16. cake; 17. kieuw; 18. mara; 20. rei; 22. eenbes; 26. vierde; 29. eren; 30. dame; 31. vignet; 34. karkas; 37. hun; 39. roze; 40. palet; 42. stro; 43. softbal; 45. grutto; 46. nering; 47. ase; 48. oka. VERTICAAL: 1. Psyche; 2. bekken; 3. ark; 4. talk; 6. blow; 7. tor; 8. gitaar; 9. agrafe; 11. speed; 14. oir; 15. tui; 19. xeres; 21. liman; 23. eli; 24. ben; 25. set; 26. vak; 27. eer; 28. dra; 31. virage; 32. gezeur; 33. multi; 35. katuil; 36. sjoege; 37. haf; 38. neb; 40. poos; 41. tank; 43. sta; 44. lea. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Malagabon; 6. stikzijdel; 7. voordeelt; 8. kraandoen. Verticaal: 1. Wantwoord; 2. bakkerman; 3. nabijheide; 4. zoveeleer. Anagram: veer-vrede-Verder; odin-dingo-Onding; does-sonde-Edison; galm-gamel-Gemaal; pols-sloop-Slokop; etna-tanen-Penant; dans-nÿdas-Ysland; knot-knoet-Katoen; geel-leges-Engels; rand-donar-Rondas. Gevraagd woord: VOEGSPIJKER. Woordzoeker: ADVOCATE Puzzelslang: 1. Stuc; 2. caravan; 3. nood; 4. demeter; 5. rekenen. Het sleutelwoord luidt: SCANDEREN

‘Sattvika’

Ditmaal geen beduimeld kookboek met vetvlekken waarin de wijze aantekeningen van grootmoeder in de kantlijn naast de receptuur in sierlijk handschrift staan geprogammeerd, maar een totaal andere invalshoek. In India komen bijzondere raadgevingen uit de grijze oudheid tot ons door middel van de prominente zeer invloedrijke hindoe-filosofie en -cultuur die in haar geschriften vaak refereert aan de voeding van de mens.

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Zo valt er met regelmaat het woord sattvika, Sanskriet voor rein of puur. Voedsel kan in dit kader rein of onrein zijn. Eten moet sattvika zijn, van iedere bedreigende besmetting vrij, het moet geen onheil veroorzaken of ziekte verspreiden in deze wereld. Integendeel, de aanwezigheid van voedsel moet de omgeving, de mens, reinigen en zegenen.

Hieruit volgt, dat iemand die dit voedsel tot zich neemt intuïtief moet voelen dat hij pure kwaliteit eet, waarna zijn dag weer goed is. Het voedsel dient gezond te zijn, vol welkome basisnutriënten en bovenal ‘schoon’. Het voedsel mag geen afbreuk doen aan denken of bewustzijn. Daarom wordt het gebruik van lustopwekkende middelen of andere drugs ten stelligste afgeraden omdat die het verstand ondermijnen. Een ander voorschrift luidt dat voedsel dat sattvika is, niet verworven werd ten koste van de dood van een creatuur of door middel van pijn. Immers, pijn en dood vinden hun oorsprong in een kwalijke, boosaardige handeling. Tevens wordt verschaald en scherpriekend voedsel bepaald niet beschouwd als sattvika.

De melk van een koe die in een goede weide wordt gehouden, gezond is en ook als kalf terdege werd verzorgd is uiteraard sattvika. Echter, wanneer dit niet het geval is, wanneer de koe slecht is behandeld, dan is het een regelrechte zonde om de melk van deze heilige koe, die immers Moeder Aarde symboliseert, te consumeren.

In de hindoe-filosofie is een speciale plaats ingeruimd voor de natuur in samenhang met het voedsel dat ten behoeve van de mens door diezelfde natuur wordt gegenereerd. Het eten van dieren wordt daarom ook sterk ontmoedigd, evenals de vernietiging van deze natuur als verblijfplaats van die sprituele dieren. Met dit uitgangspunt voor ogen, herbergt India niet voor niets vele vegetariërs die op het oog een nederig, kuis en ingetogen leven leiden, en zich niet inlaten met protserige feestmalen en bacchanalen. Manasa, vacha en karmana zegt men in het Sanskriet om de perfecte mens, de perfecte sattvika te omschrijven. Iemand dus die gedachten, omgangstaal en acties als een geheel weet te synchroniseren. Al is zo'n symbiose natuurlijk alleen maar in de praktijk mogelijk voor heilige mannen en goddelijke wezens in de hindoe-hemel.

In wezen beschrijft de hindoe-filosofie, onder meer in de Bhagavad Gita, een eeuwenoud dieet om gezond te blijven in een tijd zonder koelkast, blikgroenten en pasteurisatie, een tijd toen de moderne technieken om voedsel te verwerken nog terra incognito waren. Onrein voedsel zou lichaam en geest maar slap en slow maken en dit leidt tot verdoving, tot lethargie, zo meende men.

Dus absoluut geen vlees, vis, uien, knoflook, champignons en alcohol aan de dis. En liefst ook geen gegiste producten zoals azijn, brood, pasteitjes en cake. Laat staan on- of overrijpe vruchten, smakeloze of verrotte waar. Maar goed, daar zal wel niemand ter wereld een echte liefhebber van zijn, laat staan zich hieraan overeten.

Prachtige theorie in ieder geval om tot een uitgebalanceerd westers dieet te komen. Vandaar die schitterende regels in de Bhagavad Gita: ‘Wanneer licht - en dat is wijsheid - je tegemoet stroomt uit alle deuren van je lichaam, dan wordt wellicht ook begrepen dat hierbij de kraakheldere wijze van het zijn overheerst.’ Oftewel je voelt je er in India heel erg goed bij, met zo'n dieet, met zo'n manier van leven, met zo'n filosofie.

KOOK MEE MET MAY

Rijst met groenten

6 eetlepels gewone olijfolie
1 theelepel komijnzaad
kaneelstokje, 4 cm
8 kruidnagels
16 peperkorrels
8 kardemompeulen, gekneusd
4 verse groene chili's, heel fijn gehakt
2 wortels, fijn gesneden
1 1/4 cup doperwtjes (uit de diepvries: ontdooid)
1/2 cup sperziebonen
1 cup ma skorrels
1/2 cup champignons, in plakjes gesneden
zout
1 2/3 cup basmati rijst, afgespoeld en uitgelekt
2 eetlepels rozijnen

In een pan met zware bodem de olie verhitten en de komijnzaadjes toevoegen. Als de zaadjes beginnen te springen het kaneelstokje, de kruidnagels, de peperkorrels en de gekneusde kardemompeulen toevoegen. Een paar keer roeren en de groene chili's en alle groenten toevoegen. Op smaak brengen met zout en 2 à 3 minuten roerbakken.

De gewassen rijst toevoegen, meebakken tot deze doorschijnend is en dan 2 1/2 cup water toevoegen. Voorzichtig omscheppen, aan de kook brengen, vuur temperen en laten pruttelen tot alle groenten gaar maar toch knapperig zijn.

Warm serveren met rozijnen.

Bijgerecht voor 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Penfolds Rawson’s Retreat Shiraz Cabernet

Druifsoort:	Shiraz & Cabernet Sauvignon
Streek:	Zuid-Australië
Kleur:	Diep paarsrood
Geur:	Bosbessen, bramen en kruiderij
Smaak:	Rond en soepel met geconcentreerde bessensmaak

Met al deze oosterse kruiden in het gerecht hebben wij gezocht naar een wijn met veel fruit die ook een beetje kruidig is. De Penfolds Rawson's Retreat Shiraz Cabernet past hier perfect bij. Het is een wijn die net niet te krachtig is, hij zal letterlijk walsen met de exotische smaken van het gerecht. Australië staat tegenwoordig bekend om zijn sappige, fruitige Shiraz. Het is een kenmerk geworden dat veel mensen waarderen. Vooral personen die rode wijnen snel te wrang vinden door de stevige tannines kunnen hier gemakkelijk aan wennen. Een leuk wijntje dat trouwens ook lekker is bij de barbecue.

Santé!

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Het genot van wijn

De wijnwereld, Portugal (2)

We verkeren nog steeds in Portugal. Deze week wat meer over de stille wijnen van dit prachtige land. Dankzij renovaties en innovaties heeft de nieuwe generatie wijnmakers in Portugal ervoor gezorgd dat de rest van de wereld het ware potentieel van Portugese wijnen leerde kennen. En het wordt alleen maar beter. Tegenwoordig zie je topwijnen uit Portugal in vrijwel alle bladen die over wijn schrijven. Het kunnen wel volle en robuuste wijnen zijn, maar er zijn ook zachte elegante wijnen te verkrijgen.

Tekst: Licores Maduro

Voorheen waren het de Portugese rosé's en de Vinho Verde die enige bekendheid genoten. Tegenwoordig heeft men het vaker over de rode wijnen van de Dao, Douro en Alentejo.

Bekende druivensoorten zoals Cabernet Sauvignon en Chardonnay komen hier nauwelijks voor. Het land is juist rijk aan inheemse druivensoorten. De meest voorkomende zijn de Touriga Nacional, Tinta Roriz, Tinta Franca, Arinto, Baga, Trincadeira en Loureiro.

Net als andere Europese landen heeft ook Portugal zijn eigen kwaliteitsclassificaties voor wijn. Deze zijn: Vinho de Mesa, Vinho Regional, Indicação de Proveniência Regulamentada ‘IRP’, Vinho de Qualidade Produzido em Região ‘VQPRD’ en de Denominação de Origem Controlada, ‘DOC’. De meeste nieuwe wijnen vallen onder de IRP- of DOC-code.

Voor mij komen de meest spannende wijnen uit de Douro en Dao. Dit zijn volle wijnen met een expressief karakter en veel vlezigheid.

Douro is het gebied waar alle wijnen voor de port vandaan komen. De stille wijnen zijn meestal een assemblage van Touriga Nacional, Tinta Roriz en Tinta Franca. De Tinta Roriz is dezelfde druif als de Tempranillo die in Spanje erg beroemd is.

In de Dao zijn de wijnen iets zachter dan die van de Douro. De belangrijkste druiven hier zijn de Touriga Nacional, Tinto Cao en Alfrocheiro.

De Alentejo is voor de meeste liefhebbers de revolutionairste wijnstreek van Portugal. Traditie aan de kant en op moderne wijze wijn produceren. Hier wordt zelfs met de beroemde druivensoorten geëxperimenteerd en de Syrah is degene die zich tot nu toe van zijn beste kant laat zien. Ook de witte wijnen worden steeds populairder in deze streek. Door de modernisatie is men meer roestvrijstalen tanks gaan gebruiken waardoor zij frisse en sappige witte wijnen kunnen produceren. Druiven zijn hier voor de rode wijnen Periquita, Aragones (zelfde als Tinta Roriz), Touriga Nacional en nog een paar andere. Voor de witte wijnen gebruikt men Roupeiro, Arinto, Antao en Perrum. Het is een spannende wijnstreek die veel belooft.

Nu, inderdaad veel inheemse druivensoorten die nergens anders te vinden zijn, de wijnen zijn prachtig en worden alleen maar beter. Ik nodig u uit om op zoek te gaan naar een paar Portugese wijnen om zelf te proeven hoe goed ze eigenlijk wel zijn!

Tot volgende week!

ÑAPA Business

10 september 2011

Opinie

Geestvervuiling en de gevolgen

Curaçao is bezig zijn identiteit te vinden als land en dat loopt niet helemaal op rolletjes. Daar zijn een heleboel redenen voor waar we niet te diep op in zullen gaan. Een van de redenen waar men over 'fluistert' en wat als een taboe wordt gezien (men spreekt er liever niet over) is het zeer lage opleidingsniveau van de jongeren van de laatste twee generaties.

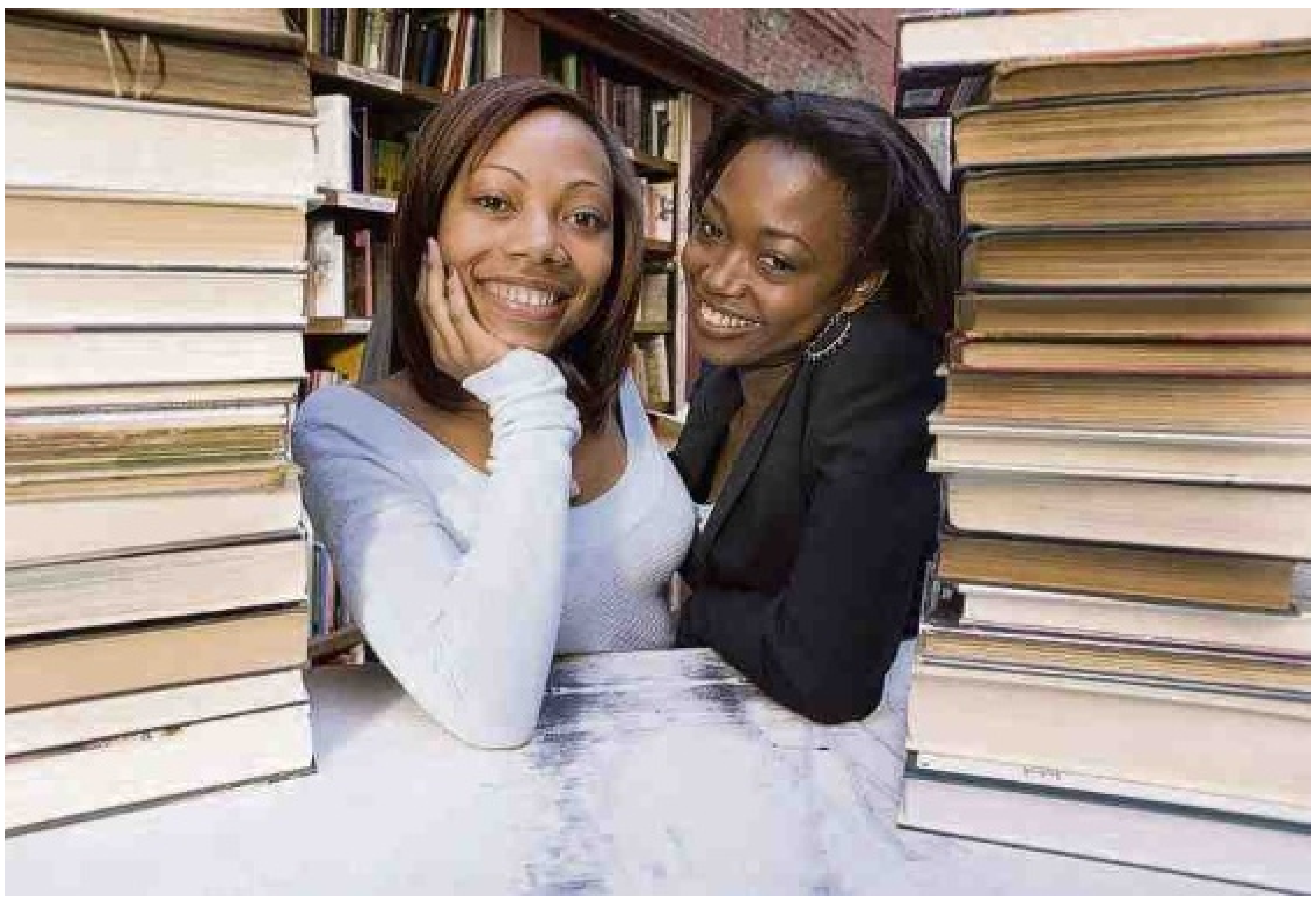

Tekst: Judice Ledeboer

Dit is een punt van grote zorg. Er zijn dit jaar weer minder studenten naar het buitenland vertrokken voor een vervolgstudie en dit beeld zagen we vorig jaar ook al. Ook op de Universiteit van Curaçao zijn er minder aanmeldingen. Wat is daar de reden van? Is er minder belangstelling om verder te studeren? Is het een financiele kwestie? Of zijn er gewoon minder jongeren die het niveau halen om vervolgstudies op hoger niveau te doen? Het zou interessant zijn om hier onderzoek naar te doen en met die resultaten kunnen de ministers die verantwoordelijk zijn voor onderwijs, ontwikkeling, economie en gezondheid hun beleid maken voor de (nabije) toekomst met het oog op de verre toekomst.

Een punt van aandacht bij het creëren van een gezond land is het niveau van denken van de bevolking. De afgelopen jaren vindt er een 'braindrain' plaats en dat heeft grote gevolgen voor de opbouw van een nieuw land. Braindrain betekent letterlijk: het wegvloeien van hersens, maar in de volksmond betekent het: emigratie van hoger gevormde personen naar landen of streken die betere werkomstandigheden bieden. Braindrain vond op grote schaal plaats op de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire en de eilanden hebben er nog een probleem bij. Niet alleen de hoger opgeleiden die elders meer toekomst voor zichzelf zien zijn vertrokken, maar de jongeren die naar het buitenland gaan om te studeren willen niet meer terug naar hun geboorte-eiland omdat ze daar minder kansen zien dan elders. Er wordt op allerlei fronten uitgebreid gepraat over dit probleem en vele instanties en ook commerciële bedrijven houden zich bezig met dit fenomeen. Om waarborg van studieniveau te bieden hebben diverse faculteiten van de Universiteit van Curaçao het afgelopen jaar een accreditatie-traject doorlopen met een positieve beoordeling tot gevolg. Dit houdt in dat de faculteiten op internationaal niveau erkend zijn. Voor studenten die liever in eigen land willen studeren is dat natuurlijk heel positief. Ook voor het land zelf, omdat de kans dat de studenten blijven groter is, waardoor goed opgeleide mensen hier blijven.

Wat is de stand van zaken op het moment wat betreft personeel? Een veelgehoorde klacht bij bedrijven is dat men niet voldoende goed opgeleide en 'gezond' denkende mensen heeft om het werk uit te voeren. Dit is een zeer zorgwekkende situatie. Met 'gezond' denkende mensen worden mensen bedoeld die 'volwassen' kunnen denken. Ze tonen initiatief, daadkracht, gaan niet gelijk de slachtofferrol spelen, nemen verantwoordelijkheid, denken resultaatgericht en kunnen met spanning omgaan. Dit zijn competenties die iedere volwassene zou moeten hebben. Het niveau van kennis heeft daar niets mee te maken, maar de combinatie van kennis en goed ontwikkelde competenties maakt een persoon 'een volwassen denkend mens'. Veel mensen verkeren in zogenoemd 'kindgedrag' waarbij ze geen verantwoordelijkheden willen (en kunnen) nemen, en waarbij ze zich bij (een beetje) spanning ziek melden. Het ziekteverlofsysteem op Curaçao waarbij de eerste twee dagen door de werkgever betaald worden draagt bij aan dit hoge ziekteverzuim. Een commercieel bedrijf waar de werknemers op de eerste ziekteverlofdag zich moesten gaan melden bij de bedrijfsarts zag het ziekteverzuim bijna halveren. Ra, ra, ra, hoe kan dat? Bedenkt u dat zelf maar.

Hoe komt het dat er zoveel niet goed opgeleide mensen zijn? We hadden het al over de braindrain, maar er zijn meer oorzaken. De opvoeding en het niveau van onderwijs zijn ook oorzaken. Het gesteggel - al decennia lang - over de taal in het onderwijs, Papiamentu of Nederlands, heeft veel achterstand opgeleverd. Na jaren kwam de aap uit de mouw: er waren niet voldoende lesboeken in het Papiamentu en enkele scholen mochten zelf kiezen in welke taal zij de leerlingen wilden onderwijzen. Dat is een goede zaak, mits de scholen en onderwijzers stil zouden staan bij de gevolgen van hun keuze. Jonge mensen hebben behoefte aan stabiliteit en als ze les krijgen in het Papiamentu en de boeken zijn in het Nederlands, dan wordt het leren al moeilijker. Het geeft onrust en dat is het laatste wat men wil in de klaslokalen, want de jonge mensen van tegenwoordig hebben al zo veel gevoelens van onrust. Niet alleen door de onstabiele thuissituatie, die op de eilanden veel voorkomt, maar ook door zogenoemde geestvervuiling. Het gevolg is dat het niveau van jongeren die van school komen omlaag is gegaan en velen willen niet meer doorleren.

Het begrip geestvervuiling is iets waar men nog niet veel aandacht aan geeft, maar er zijn de laatste tientallen jaren al veel onderzoeken gedaan naar de gevolgen van slechte voeding en milieuverontreiniging, waardoor de geest 'vervuild' wordt. Er zijn ook veel boeken over geschreven, onder meer het boek: 'Stop the 21st Century killing you' van dr. Baillie-Hamilton, expert op het gebied van toxische chemicaliën en hun invloed op de gezondheid. Deze Baillie-Hamilton zegt dat geestvervuiling de oorzaak is van vele problemen zoals hoofdpijn, leerproblemen, spraakproblemen, depressie, concentratieproblemen, geheugenstoornissen, verminderde intelligentie, bewegings- en gedragsproblemen, algehele zwakte, vermoeidheid en angstproblemen. Onze geest wordt volgens hem letterlijk verziekt door de 21e eeuwse leefstijl en een blik op ons milieu geeft al direct enkele aanwijzingen. Maar liefst 25 procent van de duizenden chemicaliën die in het milieu terechtkomen is neurotoxisch, ofwel schadelijk voor het zenuwstelsel en gezien het feit dat onze hersenen het steeds meer moeten stellen zonder de voedingsstoffen die ze nodig hebben, is het niet verwonderlijk dat allerlei hersenaandoeningen een opmars maken. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat een volwassene meer dan 600 soorten gif in het lichaam heeft en dat baby's geboren worden met 30 soorten gif. Aangezien onze hersenen een van de actiefste delen van het lichaam vormen, hebben ze een continue aanvoer van voedingsstoffen nodig om te blijven functioneren. Door het ingenieuze doorbloedingssysteem van de hersenen staan de hersenen bloot aan giftige stoffen die door bloed vervoerd worden. Het hoge vetgehalte van de hersenen fungeert als een spons die alles opzuigt, ook de giftige stoffen, waardoor die chemicaliën, als ze eenmaal in de hersenen zijn beland, moeilijk te verwijderen zijn. Uit studies is gebleken dat het geestelijk welzijn wordt aangetast door ondermaatse voeding (wat hier op de eilanden veel voorkomt). Veel schadelijke stoffen vernietigen niet alleen de zenuwcellen, maar kunnen ook groeiende hersenen storen in hun normale ontwikkeling. En er zijn heel veel stoffen die voor het zenuwstelsel schadelijk kunnen zijn. Voorbeelden zijn: bestrijdingsmiddelen, milieuvervuilende stoffen zoals dioxinen, zware metalen, met name kwik, oplosmiddelen en chloor en fluoride.

De bewoners van Curaçao staan ook bloot aan gevaren van vergiftiging omdat bij een behoorlijk aantal het voedingspatroon ronduit slecht is, er regelmatig veel vervuiling in de lucht is door de uitstoot van giftige stoffen (onder meer door de Isla) en omdat er veel insectwerende middelen en chloor gebruikt worden.

Wat de voeding betreft het volgende. Bijna alle voedingsmiddelen worden op het eiland geïmporteerd. Men eet veel blikgroente omdat dat goedkoop is, maar weet men wat er voor houdbaarheidsstoffen in die blikjes zitten? En de verse groenten en fruit die men koopt? Zijn die gekweekt door ze ruim te bespuiten met bestrijdingsmiddelen? Organische fosfaten, van oorsprong ontwikkeld als zenuwgas, worden zeer vaak gebruikt als bestrijdingsmiddel. Dat dit dodelijk is, is voor het eerst bewezen door testen op gevangenen in het Duitse concentratiekamp Auschwitz. Na de Tweede Wereldoorlog werden deze stoffen ingezet als zeer sterke insecticiden en tegenwoordig worden deze stoffen in onze voedingsmiddelen en in veel andere non-food producten zoals anti-muggenspray aangetroffen. De consument heeft geen idee waarmee de groentes en het fruit bespoten zijn, maar dat het giftig is staat vast. Even wassen is niet afdoende, dus men denkt dat men gezond eet, maar eigenlijk vergiftigen we onszelf en onze kinderen.

Vervuiling door de lucht vindt hier ook plaats. De uitslag van het rapport inzake de witte poeder die enige tijd geleden door de lucht zwierf (afkomstig van de Isla) en in diverse wijken neerviel is zeer verontrustend.

Men mag deze kwestie niet bagatelliseren. De mensen op het eiland worden ziek van deze verontreiniging, niet alleen fysiek, maar ook in de geest. Hoe willen we een gezond land creëren met zieke mensen? Er zijn veel ouderen die aan dementie lijden en de ziekte Alzheimer kan al toeslaan op jonge leeftijd. En de symptomen die eerder genoemd zijn als gevolg van vergiftiging komen op de eilanden ook veel voor. De artsen geven een pilletje en zo hobbelt iedereen verder. Ook diverse vormen van kanker worden in verband gebracht met vergiftiging van het lichaam door slechte voeding en gifstoffen.

Matige tot ernstige depressie is een van de meest voorkomende aandoeningen van deze tijd en men neemt medicijnen om gevoelens van depressiviteit te verhelpen. Wordt er wel eens naar het eetpatroon van de patiënt gekeken? Of naar de blootstelling aan gifstoffen? Thuis of op het werk? Men legt niet snel het verband tussen extreme moeheid en het iedere dag spuiten van anti-muggenspray.

Nu men bovenstaande gelezen heeft en meer weet over verbanden tussen slechte voeding, slechte stoffen in de lucht en het gebruik van insecticiden, dan zou men kunnen veronderstellen dat het niveau van het denken mede omlaag gaat door geestvervuiling. Aandacht hiervoor is absoluut noodzakelijk. Geestvervuiling leidt ook tot meer criminaliteit en gezien de toename van overvallen de laatste maanden zou men dit kunnen meenemen in beleid. In Engeland gaf men gevangenen 'gezonde' voeding en na drie maanden veranderde het gedrag van een groot deel van die gevangenen. Dit soort onderzoeken doet men niet voor niets. Meer aandacht aan het voorkomen van geestvervuiling zou een goede stap zijn in de richting van het creëren van een gezond land. Daar moet iedereen aan meewerken. Van hoog tot laag. Ziektes zullen afnemen en de jongeren zullen gemakkelijker kunnen leren, waardoor het zelfvertrouwen toeneemt en men door wil leren. Het land heeft deze jongeren nodig in de toekomst.

Natuurlijk is er meer nodig om de jongeren aan te zetten om door te leren. Het onderwijs zal zich daar op moeten richten en ook andere opvoeders, zoals de ouders zullen zich meer bewust moeten zijn van de gevolgen van hun opvoeding. Het begint echter met het erkennen van het probleem van geestvervuiling. Dit vindt niet alleen op de eilanden plaats, maar wereldwijd. Milieu-activisten weten dit al lang en roepen niet zomaar iets. Ze maken zich zorgen over de toekomst en dat is niet onterecht.

Business Agenda

Curaçao

24 september t/m 2 oktober: Siman di Kultura
Week gewijd aan de Curaçaose cultuur waarin diverse activiteiten worden georganiseerd door verschillende culturele organisaties, scholen, etc. Doel is om stil te staan bij de cultuur van het eiland en onder anderen de jongeren meer inzicht in die cultuur te geven.

Aruba

30 september: KvK's XVIII Annual Business Dinner Meeting
Keynote speaker dit jaar is Amar Bhidé, Thomas Schmidheiny Professor, The Fletcher School of Law and Diplomacy. Bhidé is een autoriteit op het gebied van innovatie, ondernemerschap en business strategy. Auteur van drie boeken over de uitdagingen op het gebied van zaken en leiderschap met betrekking tot het beginnen van nieuwe bedrijven rond nieuwe ideeën.Titel van zijn voordracht: 'Sustaining the Venturesome Economy'.
Meer informatie: businessinfo@arubachamber.com of neem contact op met het secretariaat op telefoonnummer 582.1120.

13-14 oktober: Aruba's 1st Safety & Security Conference
Conferentie over veiligheid en zekerheid in de werkomgeving en op scholen, met aandacht voor het Emergency Response Team, hoe zich voor te bereiden op noodsituaties en de rol van de media. Sprekers uit de Verenigde Staten, de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba.
Locatie: Renaissance Convention Center
Contact: r.roos@arubahospital.com
Registratie fee bedraagt 100 dollar. Late fee is 250 dollar (na 30 september).
Meer informatie: Rachelle, tel: 587.4300, ext. 338 of email m.schoop@arubahospital.com

28-30 oktober: Beauty & Health Expo
Beurs met als thema gezondheid en schoonheid.
Locatie: Renaissance Convention Center
Contact: tel. 5839039

4 november 2011: Annual Corporate Gala Dinner
Gala-avond met gastspreker, dinner en dance. Er zal een boeiend onderwerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers van het eiland. Tickets zijn nu al verkrijgbaar bij ATIA, via de website of de facebook page.
Plaats: Westin Ballroom
Entree: 175 florin per persoon
Meer informatie: bellen met nummer 5827593, www.atiaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of e-mail rsvp@atiaruba.org

Internationaal

14-15 september: The Human Potential 2011
Dit evenement stelt de bezoeker bloot aan opinies van experts en is een uitdaging voor het hedendaagse denken over hoe bedrijven en organisaties er in de toekomst uit zullen zien.
Plaats: New York
Meer informatie: http://ideas.economist.com/event/human-potential-2011 of email humanpotentialevent@economist.com

15-17 september: CTO State of the Industry Conference
Conferentie voor personen uit de toeristische industrie en hun strategische partners met als doel het bespreken van issues, het identificeren van oplossingen en actieplannen uitzetten waar het toerisme in de Caribische regio baat bij heeft. Deelnemers zijn onder anderen ministers van Toerisme, vertegenwoordigers van nationale toerisme-organisaties en vertegenwoordigers van de private sector.
Meer informatie: www.onecaribbean.org

18 september: Seminar 'Conociendo el Mercado de Aruba y Curaçao'
Procomer, het promotie-agency voor internationale handel van Costa Rica en de Nederlandse ambassade in Costa Rica organiseren het seminar over business opportunities voor Aruba & Curaçao en Costa Rica. Het seminar geeft ondernemers in Costa Rica infomatie over de mogelijkheden die de eilanden te bieden hebben en de 'do's & dont's' van zakendoen op de eilanden.
Locatie: Days Inn, San Jose Costa Rica
Meer informatie: gvarela@procomer.com

16-17 november: Global Energy Now!
Duurzaamheidsconferentie Global Energy Now! met als thema 'Duurzaamheid in beweging'.
De conferentie staat voor ontdekken, beleven, inspireren, innoveren, netwerken en (internationale) samenwerking. Met sprekers uit binnen- en buitenland, debatten, een breed scala aan onderwerpen, de inspiratie-plaza met stands, workshops, het buitenprogramma met bezoek aan duurzaamheidsprojecten en met het jongerenpaviljoen belooft Global Energy Now! een succes te worden.
Meer informatie: www.globalenergynow.nl

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Goede onderwerpregel (2)

Tekst: Bob Harms

Het lijkt een hoop gedoe om 50 letters. Maar 50 letters kunnen van grote invloed zijn op het succes of falen van uw e-mailcampagnes. Vorige week zagen wij dat u alleen maar 50 letters tot uw beschikking hebt om de aandacht te trekken van uw ontvangers, maar ook dat een korte, goed uitgekiende onderwerpregel één van de weinige garanties is dat uw kostbare e-mail niet door 'spam-filters' wordt weggevaagd.

6. Voorkom dat uw mail in spamfilters terecht komt
Houd rekening met 'deliverability'. Of uw e-mail wordt afgeleverd in de inbox hangt af van een aantal factoren. Gelukkig kunt u de meeste daarvan beheersen. Voorop staat hierbij dat u uw onderwerpregel bewust afstemt op deliverability en niet op 'hopen en bidden' dat alles aankomt.
Wist u dat verreweg de meest belangrijke factor die uw deliverability beïnvloedt uw reputatiescore is bij de lokale Internet Service Providers (ISP)? Als teveel ontvangers uw e-mail aanmerken als spam, of als u herhaaldelijk een combinatie van woorden gebruikt die spamfilters activeren, kan het gebeuren dat uw e-mail meer in junkfolders terechtkomt dan in inboxen. Uw ISP-reputatie is dan ernstig beschadigd.
Twee dingen die spamfilters zeker activeren: subjectlines in hoofdletters en het gebruik van meerdere uitroeptekens. Doe het niet. Gebruik liever helemaal geen uitroeptekens als het te vermijden is.

7. Urgentie bevordert actie
De ontvangers van uw e-mail zijn eerder geneigd tot actie over te gaan als ze een urgente reden daarvoor hebben. Bevorder de urgentie, mits dit relevant is.

8. Leiden en niet misleiden
Nog belangrijker dan urgentie en het ontwikkelen van aanbiedingen die overhalen tot actie, is het bewaken van de integriteit van uw organisatie in al uw uitgaande communicatie. Dat betekent dat u uw ontvangers (prospects en klanten) beslist niet mag misleiden met de onderwerpregel om ze maar over te halen het bericht te openen, te lezen en op de call-to-action in te gaan. Een paar belagrijke dont's:

- Halve waarheden verkondigen in de subject-line of meer beloven dan u waar kunt maken.
- Voorwaarden stellen aan uw ontvangers die niet in verhouding staan tot het voordeel.
- Het ene aanbieden en het andere (of helemaal niets) leveren.

9. 'Gratis' is niet altijd slecht
In tegenstelling tot wat veel mensen denken, kunt u het woord 'gratis' of 'free' nog steeds gebruiken in de onderwerpregel. Ontvangers reageren nog altijd op het woord 'gratis'. Het extra resultaat weegt op tegen de hoeveelheid adressen die in filters verloren gaan. Hanteer wel de volgende 'best practices' om te voorkomen dat uw bericht in de spamfilters terecht komt:

- Gebruik 'gratis' niet als eerste woord.
- Gebruik 'gratis' niet in combinatie met een uitroepteken.
- Zet het woord 'gratis' niet helemaal in hoofdletters.

10. Meet, test, analyseer, herhaal
U moet bij iedere e-mail zorgen dat u opvalt en tegelijkertijd herkenbaarheid oproepen bij de ontvanger. Maar hoe weet u welke subject-lines het beste werken? Door te testen.
Toch is testen een vaak vergeten stap in het e-mailmarketingproces. Het mag dan meer tijd kosten om een campagne op te zetten, het uiteindelijke resultaat betaalt zichzelf echter terug in termen van betere data, verbeterde beslissingen en betere campagneresultaten.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Boeken

Steve Jobs de biografie

De biografie, die gebaseerd is op meer dan veertig gesprekken die in de loop van twee jaar met Jobs zijn gevoerd, en op interviews met meer dan honderd familieleden, vrienden, vijanden, concurrenten en collega's, bevat een weergave van het leven en de intense persoonlijkheid van een creatieve ondernemer, wiens passie voor perfectie en tomeloze energie zes industrieën compleet op hun kop hebben gezet: pc's, films, muziek, telefoons, tablet-pc's en de uitgeefwereld.

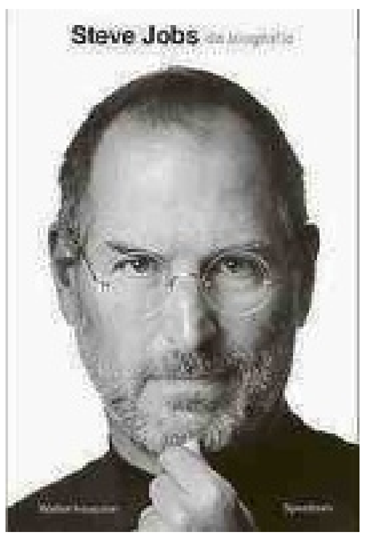

Jobs werkte aan dit boek mee, maar hij vroeg geen enkele zeggenschap over wat erin zou komen te staan, en wilde het zelfs niet lezen voordat het in de winkel lag. Er was niets wat hij er niet in wilde hebben en hij moedigde mensen aan om vrijuit te spreken. "Ik heb een heleboel dingen gedaan waar ik niet trots op ben, bijvoorbeeld mijn vriendin zwanger maken toen ik 23 was en de manier waarop ik daarmee toen ben omgegaan", vertelde hij. "Maar er liggen nergens lijken in de kast die er niet uit mogen."

Jobs spreekt openhartig, soms zelfs hard, over mensen met wie hij heeft gewerkt en tegen wie hij heeft gestreden. En zijn vrienden, vijanden en collega's geven net zozeer een oprecht beeld van zijn hartstochten, angsten, perfectionisme, verlangens, artisticiteit, streken en zijn obsessie met gezag, die zijn benadering van het bedrijfsleven en de innovatieve producten die daar het gevolg van waren, vormgaven. Jobs kon de mensen om hem heen tot grote woede en wanhoop brengen.

Zijn persoonlijkheid en zijn producten hangen echter nauw met elkaar samen, net als Apples hardware en software, als onderdelen van een geïntegreerd systeem. Zijn verhaal is dus zowel inspiratiebron als waarschuwing en staat vol lessen over innovatie, karakter, leiderschap en waarden. Het boek ligt wereldwijd op 21 november in de winkels.

Titel: Steve Jobs de biografie
Auteur: Walter Isaacson
Uitgever: Spectrum
EAN: 9789000302727

Ontwikkeling

Verrijking door ontwikkeling

Twee derde van de 92 miljard euro die de rijke landen in 2009 aan ontwikkelingshulp hebben uitgegeven, ging naar bedrijven uit die rijke landen. Dat is een van de redenen waarom ontwikkelingshulp slechte resultaten oplevert, zegt het Europees Netwerk over Schuld en Ontwikkeling (Eurodad) in een nieuwe studie.

Weinig arme landen zijn er de afgelopen decennia in geslaagd hun behoefte aan internationale hulp af te bouwen. Dat komt voor een deel doordat westerse bedrijven het gros van de contracten voor infrastructurele werken, studies, de levering van medicijnen en andere hulpacties in de wacht slepen, zegt Eurodad, een netwerk van 58 niet-gouvernementele hulporganisaties uit 19 Europese landen.

Eurodad verrichtte studies in Namibië, Ghana, Oeganda, Bangladesh, Nicaragua en Bolivia. "We hebben vastgesteld dat de meeste hulp niet terechtkomt in de economie van de ontvangende landen", zegt Bodo Ellmers, een medewerker van Eurodad die twee jaar aan het rapport werkte.

De landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de club van rijke landen die goed is voor het leeuwendeel van alle ontwikkelingshulp, werden het er al in 2001 over eens dat hulp het beste ongebonden kan zijn. Dat wil zeggen dat ontvangende landen niet verplicht mogen worden hun aankopen te verrichten in het donorland. Toch is nu nog altijd een vijfde van alle bilaterale hulp - de hulpstroom tussen welbepaalde donorlanden en ontwikkelingslanden - gebonden, zegt Eurodad. Maar ook de meeste contracten die niet gebonden zijn, blijken naar westerse bedrijven te gaan.

Wereldbank
Van alle contracten die bij door de Wereldbank gefinancierde projecten worden toegekend, bleek het afgelopen decennium meer dan de helft binnengehaald door bedrijven uit donorlanden. Dat effect is nog meer uitgesproken bij grote contracten. Weinig bedrijven maken nog een kans bij dergelijke megaprojecten. In 2008 werd 67 procent van alle door de Wereldbank betaalde contracten toegekend aan ondernemingen uit amper tien landen.

Volgens Ellmers heeft dat veel te maken met de manier waarop ontvangende landen door de Wereldbank gefinancierde aanbestedingen moeten uitschrijven. De Bank zet ze vaak onder druk om ook transnationale ondernemingen te laten meedingen naar de contracten. "We geven jullie hulp als jullie je markt openen voor internationale concurrentie, is vaak de boodschap", zegt Ellmers.

"Het contract gaat naar het bedrijf dat de beste prijs-kwaliteitsverhouding biedt, maar dat gaat voorbij aan het probleem dat de meeste ontwikkelingslanden juist onderontwikkeld zijn omdat ze geen bedrijven hebben die de internationale concurrentie aankunnen."

Bodo Ellmers van Eurodad.

Aanbestedingen
Eurodad pleit voor 'slimme' aanbestedingen en een voorkeursbehandeling voor plaatselijke en regionale bedrijven. "Als we een weg willen aanleggen in Ghana, moeten we de opdracht toekennen aan een Ghanese onderneming", zegt Ellmers. "Dat levert dubbele winst op: de weg komt er, en de plaatselijke werkgelegenheid, het inkomen en de kennis nemen toe."

Slimme aanbestedingen houden ook in dat bedrijven die contracten in de wacht slepen, voorwaarden krijgen opgelegd. "Het heeft geen zin plaatselijke werknemers in te zetten als die onderbetaald worden of het werk hen ziek maakt. En bedrijven moeten ook het milieu ontzien."

Busan
De studie kan de mensen op een andere manier naar ontwikkelingshulp doen kijken, zegt Nuria Molina, de directeur van Eurodad. "Nu bestaat er een sterk stereotype dat zegt dat de hulp niet werkt omdat de ontvangende landen corrupt zijn of niet de nodige capaciteit in huis hebben."

Eurodad hoopt dat de donorlanden de resultaten van de studie meenemen naar het Zuid-Koreaanse Busan, waar ze in november met de ontwikkelingslanden vergaderen over de efficiëntie van ontwikkelingshulp.

Recht

Naar de rechter in Aruba

Wanneer u een geschil hebt met een particulier, een bedrijf of de overheid kunt u ervoor opteren dit geschil voor te leggen aan de rechter. In deze column zal ik mij beperken tot de gang naar de civiele rechter, de rechter die oordeelt over geschillen tussen private partijen. Waar moet u onder meer rekening mee houden?

Tekst: Misha Bemer

Om te beginnen kost procederen geld, of u zich nu laat bijstaan door een advocaat of niet. Wanneer u namelijk als gevolg van een geschil met een andere partij besluit een vordering tegen deze partij in te stellen, dient u om te beginnen griffierecht te betalen. Dit is een bijdrage in de kosten van de rechtspraak. Griffierechten kunnen soms aardig in de papieren lopen. Wanneer u een geldvordering instelt, bedraagt het griffierecht afhankelijk van de hoogte van het bedrag veelal een zeker percentage van dat bedrag. Ter illustratie: wanneer u een vordering instelt van 25.000 florin, dan bent u 750 florin aan griffierecht verschuldigd. Stelt u een vordering in van meer dan 750.000 florin, dan bent u 7500 florin verschuldigd. Daar komen dan vervolgens nog enkele honderden guldens aan deurwaarderskosten bij. De gedaagde partij dient immers te worden opgeroepen om in rechte te verschijnen, zodat deze op de vordering kan reageren. Bij wet is bepaald dat de deurwaarder een dergelijke oproeping verzorgt. Dat is overigens ook in Nederland het geval, zij het dat aldaar de eisende partij zelf de deurwaarder dient te instrueren de gedaagde partij op te roepen, terwijl in Aruba het Gerecht in Eerste Aanleg de deurwaarder instrueert. De kosten zijn onverkort voor uw rekening.

Wanneer u besluit een advocaat in de arm te nemen - dit is doorgaans aan te bevelen - zijn ook daar kosten aan verbonden, tenzij u in aanmerking komt voor kosteloze rechtskundige bijstand. In deze column zal ik daar verder geen aandacht aan schenken. Op de website van de Orde van Advocaten van Aruba - www.ova.aw - kunt u hier meer over lezen.

In Aruba is het een advocaat toegestaan op basis van een 'no cure no pay' afspraak op te treden, zodat het kan zijn dat u slechts uw advocaat dient te betalen wanneer u ook daadwerkelijk uw zaak wint. Vaak werkt een advocaat tegen een bepaald uurtarief. Het komt echter ook voor dat een advocaat werkt tegen een zogenaamde flat fee, een vast bedrag waarvoor de advocaat de zaak voor u behandelt. Er zijn aldus diverse vergoedingsmethoden. In ieder geval is het zaak dat u duidelijke afspraken maakt met uw advocaat, zodat u niet voor verrassingen komt te staan. Van uw advocaat mag u ook verlangen dat hij of zij u, alvorens de werkzaamheden worden aangevangen, duidelijk uiteenzet wat de (verwachte) kosten zullen zijn, temeer nu u ook wanneer u uw zaak wint doorgaans slechts een deel van de advocaatkosten op uw wederpartij kunt verhalen. De deurwaarderskosten en het griffierecht kunt u doorgaans integraal op uw wederpartij verhalen, als u uw zaak wint. Althans, voor zover uw wederpartij verhaal biedt. Van een kale kip kun je immers geen veren plukken. Het is dan ook aan te bevelen dat u, alvorens u proceskosten maakt, er zich van vergewist dat de wederpartij vermogensbestanddelen heeft waarop u zich kunt verhalen. Denk aan een salaris, een auto, een huis en/of een bankrekening met positief saldo. Zo ja, dan is het doorgaans aan te bevelen op een of meerdere vermogensbestanddelen beslag te leggen, voordat u een procedure begint. In Aruba is het namelijk mogelijk, na daartoe middels een betrekkelijk snelle en eenvoudige procedure van de rechter verlof te hebben gekregen, beslag te leggen alvorens de rechter een vonnis heeft gewezen. Dit heet conservatoir beslag. In verhouding tot veel andere landen is het in Aruba - net als overigens in Nederland - betrekkelijk eenvoudig om beslag te leggen.

Ook dient u wanneer u overweegt rechtsmaatregelen te treffen te allen tijden rekening te houden met het procesrisico: u kunt wellicht zeker zijn van uw zaak maar uiteindelijk bepaalt de rechter wie er gelijk heeft. Het kan dan ook voorkomen dat u zich als gevolg van een onwelgevallig vonnis genoodzaakt ziet hoger beroep in te stellen, met alle kosten van dien. Zo bedraagt het griffierecht bij het Hof het dubbele van het griffierecht bij het Gerecht in Eerste Aanleg. Wanneer u zich door een advocaat laat bijstaan zult u ook deze, andersluidende afspraken daargelaten, weer dienen te betalen.

Alvorens aan een procedure te beginnen kan het dan ook geen kwaad een advocaat te verzoeken u een procesadvies te geven, waarbij onder meer inzicht wordt gegeven in de kosten en de risico's. Aan de hand van dit advies kunt u vervolgens een weloverwogen beslissing nemen.

Misha Bemer is advocaat bij HBN Law te Aruba.

Mens & Werk

'Vertrouwen geven'

Vertrouwen doet wonderen. We groeien als we vertrouwen krijgen en we voelen ons klein en gepasseerd en niet serieus genomen als we geen vertrouwen krijgen. In ons privéleven is vertrouwen een noodzaak in onze relaties met ouders, partner, kinderen, familie en vrienden.

Tekst: Judice Ledeboer

Het gevoel van vertrouwen ontstaat ook in die privésfeer. Het kleine kind ontwikkelt vertrouwen door zijn ervaringen binnen het gezin en later buiten dat gezin, op school en op straat. Vertrouwen opbouwen is belangrijk. Het maakt de persoon sterk. Door gebrek aan vertrouwen worden mensen bang en achterdochtig. De Chinese filosoof Lao-Tse zei: "Wie geen vertrouwen in anderen stelt, zal ook nimmer het vertrouwen van anderen winnen." Ook op het werk is vertrouwen geven en ontvangen van groot belang voor de mensen zelf, maar ook voor het bedrijf als geheel. Een bedrijf dat als 'betrouwbaar' gezien wordt, zal gemakkelijker zaken kunnen doen als een bedrijf dat als niet betrouwbaar bekend staat.

Vertrouwen opbouwen is de sleutel tot succes. Dat geldt ook voor organisaties. Toch besteden bedrijven niet voldoende aandacht aan het opbouwen van vertrouwen. Het lijkt of vertrouwen geen noodzaak is en het tegengestelde wordt dan gecreëerd: wantrouwen. Vanuit directie naar de medewerkers en van medewerkers naar directie en leidinggevenden. Dit ontstaat niet ineens. Daar moet een voedingsbodem voor zijn. Er zijn dus situaties geweest waarbij men het vertrouwen beschaamd heeft en naar aanleiding van die situaties heeft men maatregelen genomen om medewerkers geen vertrouwen te schenken.

Op Curaçao maken we dat dagelijks mee. In veel winkels is er dikwijls maar één persoon die de kassa mag bedienen. De winkeleigenaar vertrouwt alleen die ene persoon. Dit creëert een afstand tussen de medewerkers. Het is niet voor niets, want de verleiding om een paar tientjes in eigen zak te stoppen loert altijd om de hoek en men moet de kat niet op het spek binden (de verleiding te groot maken). De mens kan namelijk de verleiding niet altijd weerstaan en het komt regelmatig voor dat werknemers die functies hebben waarbij zij het vertrouwen hebben om de gelden te beheren voor het bedrijf het vertrouwen schaden door toch geld mee te nemen of op slinkse wijze grote bedragen te verduisteren.

Onlangs kwam er nog een geval van grote verduistering aan het licht door een medewerker die op een functie zat waar hij het geld moest beheren en zelf overmakingen kon doen. Ja, naar zijn eigen rekening!

Maar op de werkvloer is er meer aan de hand. Vertrouwen is gebaseerd op drie pijlers: betrokkenheid, beslissingsvrijheid en transparantie. Over betrokkenheid hebben we al diverse keren geschreven. Het is goed als de werkgever medewerkers betrekt bij wat er in de organisatie gebeurt. Beslissingsvrijheid is ook essentieel. Het gaat om de ruimte die medewerkers hebben om te beslissen over hun werk. Dit gaat over ruimte om invloed op hun directe werkplek te hebben tot aan invloed hebben op de hele organisatie en transparantie gaat over het transparant communiceren van meningen en informatie.

De organisatieopzet speelt daarbij een grote rol. Er zijn nog steeds organisaties die hiërarchisch zijn opgebouwd, terwijl al lang bewezen is dat bij dit soort organisaties het personeel dikwijls ongemotiveerd is en niet flexibel. De bedrijfscultuur heeft dan ook veel invloed op het werk en de motivatie van het personeel. De eigenzinnige Nederlandse ondernemer en managementgoeroe Eckart Wintzen zei ooit hierover: "Cultiveer je sfeer, je gewoontes en gebruiken. Hoe sterker de eigen cultuur, des te groter het gevoel om er bij te willen horen."

Vertrouwen ontstaat als mensen invloed krijgen om mee te mogen beslissen. Personeel voelt zich als een kind behandeld als er geklokt moet worden, er allerlei regels zijn waaraan men zich moet houden en als ze niet alles mogen zien en weten. Een optie is om organisaties in kleinere teams te splitsen die zelf verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van hun werk. Medewerkers voelen dan dat ze ergens bijhoren. De mens is tenslotte een kuddedier waarbij iedereen in de kudde zijn eigen taak heeft en dat geldt ook binnen teams.
De financiële crisis wordt op het moment veel gebruikt als excuus om geen veranderingen door te voeren en dat is niet terecht. Er is al jaren een vertrouwenscrisis bij veel werknemers en dat heeft alles te maken met slecht leiderschap, machtsmisbruik en verstrengeling van belangen van de leidinggevenden en managers.

Ieder mens vindt het fijn als iemand hem in vertrouwen neemt, want dat betekent dat die persoon je waardeert, dat hij het gevoel heeft dat zijn verhaal 'veilig' is. Bij vertrouwen speelt gedrag een grote rol. Door bewust vormen van gedrag in te zetten is een manager in staat het vertrouwen in zijn personeel te laten groeien. Enkele vormen van gedrag om het vertrouwen bij personeel te vergroten zijn: wees rechtdoorzee, zet fouten recht, toon loyaliteit, schep duidelijkheid over verwachtingen, draag vertrouwen uit, leg verantwoording af, verbeter uzelf en toon vooral respect.

Marketing

Ik heb het zelf gehoord...

Ontmoet Sulaika: 26 jaar, prachtige vrouw, eigenzinnig, slim, origineel, helder verstand, creatief. U kunt zich voorstellen dat Sulaika overal een opvallende verschijning is. Niemand krijgt er de vinger achter: heur haar zit altijd net even anders, ze draagt altijd net even andere kleding, kortom 'she stands out in the crowd'.

Tekst: Marcel Truyens

Voor een feestje - een van haar talrijke vriendinnen werd 25 - ontwierp én maakte Sulaika eigenhandig een jurk. Antracietgrijs met oranje accenten. En Sulaika zou Sulaika niet zijn als ze haar accessoires, make-up en natuurlijk haar schoenen hier niet op zou afstemmen. Ze ging - u raadt het al - dan ook op zoek naar antracietgrijze schoenen met een fel oranje hakje. Haar zoektocht begon op donderdagmiddag, op vrijdagmiddag schakelde ze haar twee zussen in en op zaterdag waren er in totaal 8 vrouwen op zoek naar antracietgrijze schoentjes met een oranje hakje. Geen enkele schoenwinkel werd overgeslagen, sommige schoenwinkels werden zelfs twee of drie keer bezocht, maar de schoentjes werden niet gevonden.

Als u de ingezonden brievenpagina van deze krant regelmatig leest, zou u de indruk kunnen krijgen dat hier de mening van de gemiddelde Amigoe-lezer wordt geventileerd. Op de een of andere manier lijkt de gemiddelde Amigoe-lezer zich altijd druk te maken over gelijksoortige onderwerpen en heeft men over het algemeen gelijkluidende meningen. Of? Het kan niemand ontgaan dat het leeuwendeel van de ingezonden brieven door slechts een handjevol mensen wordt geschreven, sommige hardnekkige ingezonden brievenschrijvers lijken wel vaste columnisten en enkele daarvan gaan zo ver dat we als Amigoe-lezer deelgenoot worden van een soort één-op-één correspondentie tussen twee ingezonden brievenschrijvers. We zien op deze pagina, anders dan de oppervlakkige lezer denkt, uiteindelijk dus niet de mening van de gemiddelde lezer van deze krant, maar die van een zeer beperkt aantal - al dan niet begenadigde - ingezonden brievenschrijvers.

'Volgens onderzoek van de Universiteit van Goeree Vlak-over-Kee hebben mensen die dagelijks mosselen eten een kleinere kans op wintertenen', zou u zo maar kunnen leren op uw favoriete nieuwssite, uit uw krant of van het mannetje van de radio. Dit soort berichten worden door veel mensen geslikt als zoete koek. Dat uitgerekend de Franse Professor Doctor Jean-Claude Balzac van de Universiteit van Bordeaux iets dergelijks zegt over het nuttigen van vier glazen rode wijn per dag valt ook maar weinig mensen op.

Ondernemers zijn voor het nemen van hun beslissingen afhankelijk van informatie. Objectieve en betrouwbare informatie. En of het nu gaat over uw assortiment, een investeringsbeslissing, het aannemen van personeel of een reclamecampagne, het begint altijd bij uw markt, uw klanten en prospect. Goede ondernemers doen daarom regelmatig onderzoek. Marketingonderzoek kent grofweg twee varianten: kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek.

Kwantitatief onderzoek heeft tot doel een statisch verantwoord inzicht te krijgen in (kennis, houding en gedrag van) uw doelgroep en leidt tot informatie in de sfeer van '78 procent van de respondenten geeft aan product X te kopen ter vervanging van product Y'. Dit soort onderzoek wordt uitgevoerd onder relatief grote groepen mensen om er voor te zorgen dat de onderzoeksresultaten voldoende betrouwbaar en nauwkeurig zijn. Vaak werkt men met gestructureerde vragenlijsten waarbij op elke vraag een beperkt aantal antwoorden mogelijk is. Zo zijn de resultaten van het onderzoek goed te verwerken in tabellen en grafieken. Een goed voorbeeld van zo'n onderzoek is verkiezingsonderzoek. De uitslag van zo'n onderzoek geeft een politieke partij een idee van de omvang van de zetelwinst - of het zetelverlies - dat men bij de komende verkiezingen kan verwachten. Naar de achterliggende redenen van winst of verlies kan een politieke partij op basis van kwantitatief onderzoek slechts raden.

Om inzicht te krijgen in de redenen van zetelwinst of -verlies moet de politieke partij kwalitatief onderzoek (laten) doen. Het gaat dan over 'hearts and minds', dieperliggende gevoelens en meningen. Dit soort onderzoek heeft vaak de vorm van een gesprek. Dat kan een één op één gesprek zijn of een groepsdiscussie waarbij de interviewer of moderator open vragen stelt. In het verleden deed men dit soort onderzoek vaak in een speciale ruimte waarbij de opdrachtgever via een videocircuit of spiegel kan meekijken en luisteren; tegenwoordig 'kijkt men liever naar de dieren in het wild' en wordt het onderzoek naar bijvoorbeeld de nieuwste Bacardi-variant in het café gehouden. Ook het internet biedt enorme kansen voor relatief snel en betrouwbaar onderzoek: middels polls kan een ondernemer snel kwantitatieve inzichten verkrijgen en webcams en chatboxen bieden enorme mogelijkheden voor kwalitatief onderzoek op grote afstand. Je zult maar hotelier zijn op Curaçao en voor 90 procent afhankelijk van de Nederlandse consument. Kwalitatief onderzoek vraagt echter wel om interpretatie: tussen wat respondenten zeggen en werkelijk menen kan een wereld van verschil zitten. Soms praat men de opdrachtgever naar de mond - hij betaalt tenslotte vaak een kleine vergoeding voor deelname - of men geeft in groepsdiscussies sociaalwenselijke antwoorden. Een goede onderzoeker heeft dan ook een bovengemiddeld psychologisch inzicht.

Gedegen onderzoek geeft u als ondernemer een enorme voorsprong op de concurrent en kan - indien periodiek uitgevoerd - zelfs enige mate van voorspellend vermogen hebben. Kunt u er geen budget voor vrijmaken, zoek dan naar (internationale) branche-onderzoeken op het internet en praat zoveel mogelijk met uw klanten. Maar waak voor de ingezonden brievenschrijver - zijn mening hoeft niet de mening van al uw klanten te zijn, wantrouw 'de specialist' en pas op: afgelopen weekend was ik winkelen met mijn vriendin. Het viel ons op dat vrijwel elke schoenwinkel antracietgrijze schoentjes met een oranje hakje in de etalage had staan. De meeste waren zwaar afgeprijsd, 70 procent korting was geen uitzondering. De vraag naar dit type schoen was na één weekend volledig ingezakt en de schoentjes waren aan de straatstenen niet te slijten. Sulaika was overigens toch maar in haar rode jurkje naar het feest gegaan, want die schoentjes heeft ze toen niet kunnen vinden.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

**Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao.
http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens
e-mail: marcel1963@mac.com**

Energie

Meer kernenergie Argentinië

Terwijl landen overal ter wereld hun plannen voor kernenergie terugschroeven sinds de ramp in Japan, blijft Argentinië de capaciteit van zijn kerncentrales opvoeren en nieuwe reactoren bouwen.

De regering van president Cristina Fernández ondertekende eind augustus contracten om de levensduur van de twee bestaande Argentijnse kerncentrales te verlengen en hun vermogen op te voeren. Bovendien komen er nog twee centrales bij voor 2020. De meeste Argentijnen zijn tegen verdere investeringen, blijkt uit een opiniepeiling die Greenpeace Argentinië dit jaar liet uitvoeren. Twee derde van de Argentijnen vindt kernenergie 'gevaarlijk' of 'zeer gevaarlijk', 74 procent vindt dat men moet stoppen met kernenergie, slechts 16 procent wil een uitbreiding.

Macht sector

Ondanks de ramp met de centrales in het Japanse Fukushima, in maart dit jaar, blijft Argentinië inzetten op kernenergie, zegt ingenieur Ernesto Boerio van Greenpeace. "Omdat er meer elektriciteit nodig is, is de regering op alle fronten actief. De nucleaire sector is zo machtig dat ze op het politieke beleid blijft meewegen om de investeringen te behouden."

Argentinië is een van de drie Latijns-Amerikaanse landen die een nucleair programma konden ontwikkelen. De andere twee zijn Brazilië en Mexico.

De eerste Argentijnse centrale ging in 1974 van start, Atucha I, in de oostelijke provincie Buenos Aires, op 100 kilometer van de hoofdstad. Tien jaar kwam daar met Embalse, in de centrale provincie Córdoba, een tweede bij. In de jaren negentig verdwenen de plannen voor Atucha II in de ijskast maar in 2006 werden ze weer voortgezet; volgend jaar wordt de centrale geopend.

Kerncentrales leveren nu 5 tot 7 procent van de Argentijnse energie, met Atucha II zal dat oplopen tot 12 procent.

Milieu-impact

De uitbreiding van de Embalse-centrale alleen al zal 965 miljoen euro kosten, waarvan een derde naar buitenlandse bedrijven gaat. De Stichting voor de Verdediging van het Milieu (Funam) in Córdoba, waar zich de centrale bevindt, noemt de uitbreiding illegaal. "Niet alleen is er geen studie gedaan naar de milieu-impact, er is ook geen enkele bevraging of openbaar onderzoek geweest. Dit soort controle-instrumenten lijkt niet nodig te zijn als het over kernenergie gaat", zegt Funam-directeur Raúl Montenegro.

Volgens Montenegro heeft het Argentijnse kernprogramma nog hetzelfde autoritaire en niet-transparante karakter als bij zijn ontstaan onder de militaire regeringen. "Het lijkt alsof de democratie niet tot op het nucleaire terrein is geraakt."

Seismische activiteit

Funam zegt dat Embalse vooral zich boven een breuklijn bevindt waar in de vorige eeuw meermalen seismische activiteit is geregistreerd.

De Argentijnse overheid verzekert dat er seismisch onderzoek zal gebeuren voor de uitbreiding van Embalse.

Montenegro herinnert eraan dat aardbevingen niet de enige bedreiging vormen. Andere risico's zijn interne incidenten, terreuraanslagen en vliegtuigongelukken.

Funam onderstreept ook dat wie in de buurt van Embalse en Atucha woont, niet voorbereid is op een eventuele ramp. De rampoefeningen gaan niet verder dan een straal van 10 kilometer rond de centrales, terwijl de straling bij een incident tot 500 kilometer ver kan gaan.

Advertorial

InselAir still reaching higher

On August 28th, 2006, 5 years ago, InselAir performed its first flight to Bonaire and Aruba. Edward Heerenveen, Chief General and International Affairs remembers, "It was the start of something great, something new, something special. With our first Embraer of 15 seats mostly occupied by employees, we started the journey, we are still on today." And what a journey it has been since.

Foto's: Marika Rignalda

The first MD-80 jet, which seats 152 passengers, was a welcome addition next to the airlines' 15-seater Embraer. CEO Albert Kluyver remembers that first flight very well, "it was the start of something bigger, it showed that we were dedicated to making this airline work." With an average of 3 new destinations per year, 15 destinations to date, the airline has established itself as the logical choice within the Pan-American region, connecting the Americas and the Caribbean.

In July and August the company festively welcomed their 4 Fokker-50 aircrafts that were recently acquired from KLM. The fleet today consists of 11 aircrafts, counting 3 Embraers (15 seats), 3 Fokker -50's (50 seats) and 5 MD-80's (152 seats). Heerenveen feels that "with bigger aircrafts we can provide more service to our passengers." And this mindset is exactly what InselAir would like their passengers to know. The airline is focusing more and more on the travel experience of their passengers. The introduction of the Insel StarMiles loyalty program and newly introduced onboard Comfort Class are part of the new strategy.

According to the International Air Transport Association (IATA), the passenger experience consists of the total of experiences related to travel, starting with pre-travel up until arriving at the destination. InselAir is mainly focusing on the experience, be it on ground or inflight services, but is also putting its attention towards its website making it possible for passengers to book, but also check-in online.

Overall the airline, which states its security, on-time performance and customer service as a never-ending promise to its passengers, is heading into the right direction. "Everywhere you see the aviation industry focusing more on their passengers, InselAir too has listened to its passengers, the Comfort Class is a direct result from this. If people keep asking to be seated in front and when we will start serving alcohol onboard, it is only logical to take these comments into consideration," Heerenveen added, "We are incredibly grateful for our passengers and want to make sure that they know we are happy to do so. We are happy to see loyal customers returning to us, and we are happy to serve them."

InselAir recently announced plans that included new destinations Toronto, Canada and Sao Paolo, Brazil as well as extending to Costa Rica, Equador and Cuba. Heerenveen concluded, "We reached 15 destinations within 5 years time, imagine what we can achieve in the next 5 years."

InselAir
Reaching Higher

HRM

Agogische hulpverlening:

'Sla af op de rotonde'

'Er zijn waarheden aan de ene kant van de Christoffelberg, die onwaar zijn aan de andere kant van de berg'. Dit was de titel van een presentatie bij de University of Curaçao over agogische hulpverlening vanuit Caribisch perspectief door Fred Budike uit Suriname.

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Ken Wong

Budike is management- en HRM-consultant en buitengewoon docent bij de faculteit der Maatschappijwetenschappen van de Anton de Kom Universiteit in Suriname in de vakgebieden Project Evaluatie & Projectmonitoring en Beleid & Planning. Hij kent Curaçao goed omdat hij jaren op het eiland gewerkt heeft. Hij schreef artikelen in de Amigoe en Ñapa vanuit zijn expertise op het gebied van HRM en changemanagement in het Caribisch gebied. Deze week kwam hij naar Curaçao op uitnodiging van de Stichting NOW (Nationale Organisatie Welzijnswerkers) die zich inzet voor de ontwikkeling van een beter land. Curaçao en hij hield een lezing over communicatie en interactiepatronen en de daaronder liggende dynamische drijfveren en waardeoordelen tussen mensen. Met de titel van de presentatie geeft hij aan dat het om nuances gaat, net zoals de waarheden aan de ene kant van de Christoffelberg onwaar zijn aan de andere kant van de berg. Er zijn altijd verschillen.

De belangstellenden waren vooral mensen die in de hulpverlening werken. Budike wil een boodschap meegeven en tegelijkertijd wil hij een antwoord op de vraag 'Hoe gaan we hier met elkaar om?' Bij het Caribisch Perspectief (CP) gaat het over communicatie. De CP-methodiek (CPM) is gericht op strategische beïnvloeding door bewust te kiezen voor een beïnvloedingsstijl en de bijbehorende gedragsvaardigheden. Tijdens de lezing richt Budike zich regelmatig direct tot de aanwezigen en zegt met nadruk dat er altijd met respect naar de cliënt gekeken dient te worden. "Soms moet je paradoxaal met de cliënt omgaan, maar geen manipulatie." CPM is gericht op het boeken van resultaten zonder altijd een beroep te doen op (jouw) formele macht.

Budike vindt dat HR-mensen zich dikwijls verheven voelen boven sociaalwerkers omdat zij bij veranderingsprocessen dichter bij het proces zitten. Volgens Budike is dat niet waar, want iedereen is altijd bij alles betrokken. Het begint al bij de baby die geboren wordt. "We zijn altijd bezig met human capital", aldus de consultant. "We moeten human capital meer aandacht geven." Human capital betekent letterlijk 'menselijk kapitaal'. Dit betekent dat onderwijs een investering is in mensen en dat mensen daardoor meer waard zijn, dat wil zeggen nuttiger voor de maatschappij. Door ontwikkelingen in het onderwijs volgen meer mensen een gespecialiseerde opleiding, zodat de kwaliteit van de arbeid toeneemt. Daarom kan men uitgaven voor het onderwijs ook zien als een investering in 'menselijk kapitaal'. Budike zegt hierover: "Er wordt te veel aandacht gegeven aan investeringen en outsourcing. We zijn samenlevingen met mensen die onbereken-baar zijn."

CP kan belangrijk zijn voor het bereiken van doelen. Er zijn volgens Budike veel complexe problemen en daar moet men lang over nadenken. CP heeft dat als uitgangspunt. Hij geeft aan dat er veranderingen moeten komen, maar "veranderen doet pijn. Je moet loslaten, door je gevoel heengaan tot je het gevoel van bevrijding krijgt."

Budike geeft een aantal punten aan die in de CP-methodiek van belang zijn om mee te nemen bij de hulpverlening. Zoals verbeeldingskracht. "Dat heeft een grote impact. Als je met mensen werkt moet je verbeeldingskracht herkennen. Daarom is het gebruik van de intuïtie zo belangrijk. Je voelt wanneer iemand iets zegt of doet dat niet waar is. Je weet toch wanneer iemand bluft? Dat gevoelsmatige en die intuïtie moeten onze leidraad zijn."

En Budike heeft het over het 'gekoloniseerd bewustzijn'. Veel mensen stellen zich veel te afhankelijk op en dan zegt men "dat komt door de slavernij. Maar die voorouders zijn al drie generaties geleden overleden! Het gaat om een mind set, waarbij men blijft denken dat men afhankelijk is." Die mind set is volgens Budike belangrijk. Bij 'mind set' gaat het om je eigen manier van denken. Soms kan een mind-set in de weg staan door simpele dingen.

Wijzend naar de NOW die zich inzet voor 'ontwikkeling voor een beter land' zegt hij: "Wat beter land? Alles is zo broos als wat. Er zijn andere landen die hetzelfde hebben. Het gaat om het volgende. Wat doe je met je jeugd? Wat doe je met je ouderen?" Ondanks zijn jarenlange expertise en onderzoeken en ervaringen op nationaal en internationaal gebied heeft Budike nog steeds vragen waar hij geen antwoord op kan vinden. "Kijk eens naar het volgende. Er wordt een huis gebouwd. De gaten worden gegraven door zwarten en dan wordt er gemetseld door Venezolanen en Haïtianen. Hoe kan dat? We moeten op dit soort vragen antwoord vinden."

Wanneer is iets waar? Wanneer is iets niet waar? Budike haalt Johan Cruyff aan die ooit gezegd heeft 'je gaat het pas zien als je het begrijpt'.

Het CP geldt overigens niet alleen voor het Caribisch gebied. "Het is niet exclusief voor ons. Als je in Azië zou wonen geldt het ook. En als je in Nederland woont ook. Mijn advies is, blijf je eigen methodieken gebruiken maar verfijn die." Bescheiden zegt hij dan: "Ik vertel iets maar ik heb de wijsheid niet in pacht. Iedereen hier heeft ervaring. Hoe ga je daarmee om."

Budike hoopt dat de mensen zich anders gaan gedragen en anders gaan voelen. Vanuit de hulpverlening is het belangrijk om professionele vaardigheden te vergroten. "Je bent geen verkoper. Je bent een hulpverlener."

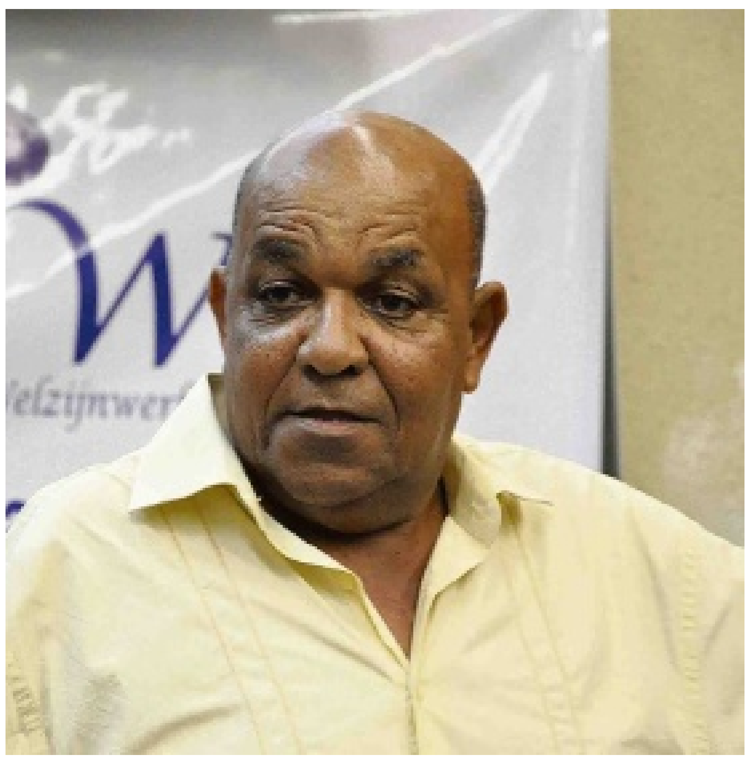

Fred Budike

Budike ziet ook wel dat veranderingen niet zomaar door te voeren zijn. Volgens hem is het niet nodig om een ander soort systemen in te zetten. "Het gaat erom dat je praktisch bent. Hoe zet je je vaardigheden in?" Er moet ook gekeken worden naar de tijd waarin wij nu leven. "De eindexamenresultaten in Suriname het afgelopen jaar waren bedroevend. Jongeren hebben andere behoeften. We moeten nieuwe manieren bedenken om de jongeren te leiden en om de ouders te begeleiden en we moeten werken met werkwijzen waar we ons vertrouwd mee voelen. Overtuig mensen dat ze zich voor de gek houden." Hij heeft het dan weer over de mind set. "De doelstelling is verandering van mind set." De methodiek van het Caribisch Perspectief daagt uit tot aanpassen. Als er een moment van succes is bereikt, moet je al snel beseffen dat er nog meer te doen is. Er zijn offers nodig. Dan vraagt hij het publiek of ze de volgende vragen weleens stellen. "Wat wilt u dat we samen bereiken? Hoe gaan we dat doen? Wat wilt u inleveren om dat te bereiken?" Er komt geen reactie.

Budike's laatste boodschap is: "Wees nooit dubbel naar mensen toe." Hij bedoelt daarmee dat openheid, empathie en geloofwaardigheid voorop moeten staan in de hulpverlening en dat persoonlijke verantwoordelijkheid een kernwaarde moet zijn. "Je moet niet op de rotonde blijven rijden, maar sla af."

B&B ‘Toni Kunchi’:

‘Liefst geen betweters’

In de toeristische sector is het concept van ‘bed&breakfast’ sterk in opkomst. Op Curaçao kunnen toeristen en zakenmensen nu ook terecht bij deze persoonlijke vorm van hospitality. Voor de ondernemende Simone Buist-Veenstra (46) was de start van haar B&B ‘Toni Kunchi’ een uitkomst: “Ik kan zo tegelijk moeder voor mijn kinderen zijn, maar ook werken zonder de deur uit te hoeven.” Simone is zo’n beetje een geboren gastvrouw: “Ik bezorg mijn gasten graag een thuisgevoel.”

Simone Buist-Veenstra

Tekst en foto’s: Marius Bremmer

In de rustige Kaya Oy Sprock, een zijweg van de Santa Rosaweg die de centraal gelegen wijk Toni Kunchi ontsluit, ligt het royale perceel van de familie Buist. Het woonhuis van het gezin en hun zes gastenkamers zijn in een vierkant gebouwd om een besloten binnenplaats: daar serveert de vrouw des huizes het ontbijt voor haar gasten. Het deel met de gastenkamers heeft een eigen ingang en het geheel is door het besloten bouwconcept erg veilig. In de ruime maar ook besloten tuin staan palmbomen en bevindt zich een fors zwembad. Wie even uit de zon wil, kan gebruik maken van een fraaie palapa. Voor dat alles betaalt de gast 60 euro per kamer per dag, inclusief ontbijt. Wie een hele week blijft hoeft maar vijf nachten te betalen.

Bezoek uit Nederland
Simone: “We krijgen heel uiteenlopende gasten. Opa’s en oma’s en andere bezoekers uit het buitenland die de familie op Curaçao zelf niet thuis kan of wil herbergen. Maar natuurlijk ook gewone vakantiegangers of ouders van stagiaires.” Regelmatig heeft ze gasten die in hun eentje op vakantie zijn. “Zij vinden bij ons gemakkelijk aansluiting bij andere gasten.” Ook komen er steeds vaker zakenmensen zoals ICT-ers die op Curaçao voor een project komen of stage-coördinatoren van hogescholen en universiteiten. Vorige week was er nog een Nederlander die kunstgras op sportvelden kwam aanleggen. “Ook jonge stellen met een baby vinden het hier ideaal. Je kunt als ouders zelf heerlijk in de tuin zitten terwijl je baby binnen ligt te slapen. In een hotel kan dat vaak niet omdat de kamer te ver van de tuin vandaan is. Dan is er nog een heel onverwachte doelgroep waar we nooit aan konden denken. We krijgen hier regelmatig oud-bewoners van dit huis of kinderen daarvan. Zij teren dan nog een beetje op vertrouwde gevoelens van vroeger.”

Interessante gesprekken
Echt vervelende gasten heeft Simone nog niet gehad, wel eens een vervelende situatie als het dagen achtereen regende. “Ik ontdekte dat je dan met wat gezelschapsspelletjes een campingsfeer kunt creëren. Ook hadden we in zo’n regenperiode een keer lekkage in een van de kamers terwijl we volgeboekt waren. Dan moet je creatief en flexibel zijn.” Het gaat haar om het geheel, de grote verscheidenheid aan gasten en situaties. “Dat geeft mij energie. Geen enkele dag is hetzelfde. Altijd weer andere mensen met andere plannen, met een eigen verhaal. Ik hoor graag hun achtergrond.”

Soms komen gasten die werkelijk helemaal niets van Curaçao weten. Simone helpt hen dan graag verder. “In Nederland krijgen mensen maar al te vaak een eenzijdig beeld van ons land, ik stel dat graag bij. Bij het ontbijt ligt hier een krant, dat levert soms de meest interessante maatschappelijke en culturele gesprekken op! Ik ben voor onze gasten de link tussen Curaçao en Nederland, ik woon hier immers al zo lang. Soms hoor ik van gasten dat ze in winkels nors behandeld worden. Ik houd ze dan een spiegel voor over het gedrag van sommige betweterige Nederlanders hier. Ook als ik ze vertel over de hoogte van de lonen van winkelpersoneel verandert hun toon. Het blijft hier altijd verrassend. Soms weet een gast juist opmerkelijk veel van het eiland zonder hier ooit eerder te zijn geweest.”

Reiskriebels
Simone is een vlotte verschijning en komt nooit woorden tekort. Ze groeide door de jaren steeds meer toe naar haar huidige positie als ondernemer in de hospitality industry. Na het halen van haar vwo-diploma in het Drentse Emmen deed ze de secretaresseopleiding Schoevers en ging daarna als directiesecretaresse aan het werk bij Hunter Douglas in Rotterdam, het bedrijf dat in de wereld beroemd is geworden met het merk ‘LuxaFlex’. “Dat was toch niet helemaal mijn ding. Ik stapte over naar het opleidingscentrum van uitzendconcern Randstad. Daar verzorgde ik computercursussen, inclusief het faciliteren van de catering. Ik moest de cursisten tijdens de koffiepauzes op hun gemak stellen. Ik was dus ook een soort gastvrouw en dat beviel me heel goed!”

Uiteindelijk kreeg Simone last van de reiskriebels en wilde wat van de wereld zien. Tijdens een vakantie in Kenia leerde ze duiken. “Daarna solliciteerde ik in Zuid-Afrika, maar dat leverde niets op. Toen ben ik in Rotterdam naar de Kamer van Koophandel gegaan om een lijst op te vragen met bedrijven op Curaçao. Vanwege de taal en de duikmogelijkheden leek het me wel wat. Ik heb toen tijdens een vakantie sollicitatiegesprekken gevoerd en uiteindelijk een contract getekend als secretaresse bij een grote aannemer.”

Duikschool
Na twee jaar verviel die functie en kon ze met een goede regeling vertrekken. Simone kan er nog om lachen. “Toen had ik geld en tijd om me aan de duiksport te wijden. Ik werkte daarna freelance bij Bog Blue Diving, bij Aqua Diving, bij Sea Aquarium en bij Coral Cliff. Op een gegeven moment was ik er aan toe om voor mezelf te beginnen.”
“Bij Playa Lagun stond een houten hutje, dat leek me wel wat. Daar ben ik toen in 1995 mijn eigen duikschool begonnen.” De duikschool liep heel goed, maar Simone kreeg steeds meer last van rugklachten. “Ik ben me toen op de UNA gaan omscholen in de richting van ICT. De veranderingen in mijn leven gingen toen heel snel. Ik leerde via de duikschool mijn man Willem kennen, we kochten in 1999 samen ons huidige huis aan de Kaya Oy Sprock en in 2001 kregen we ons eerste kind. In 2002 zijn we teruggegaan naar Nederland. We konden ons huis destijds niet verkopen en hebben het toen maar verhuurd.” In Nederland ging het zoals het zoveel mensen vergaat die op de Antillen hebben gewoond. “We krabden ons steeds vaker achter de oren, we kregen allebei heimwee. Ik begon erover te fantaseren om ons huis te verbouwen en er een bed&breakfast te beginnen. Toen onze huurders het huis weer gingen verlaten, moesten we een beslissing nemen. Mijn man, die accountant is, kon op Curaçao weer aan de slag bij zijn vorige werkgever. Toen kwam de verhuiswagen voorrijden en zijn we, met intussen ook een dochter, definitief naar Curaçao vertrokken.”

Marketing
“We hebben het huis verbouwd zodat het meer op de wind stond. Daardoor was het ook gemakkelijk geworden om met drie kamers uit te breiden: ruimte voor onze gasten! Voor mij was het een ideale situatie. Thuis in drie extra kamers gasten ontvangen en er daarnaast ook helemaal zijn als moeder. Ik kende vanwege mijn duikbedrijf de weg op Curaçao als ondernemer. Ik regelde een vestigingsvergunning voor een bed&breakfast en ik schreef mezelf in bij de Kamer van Koophandel. Dat ging allemaal veel sneller dan ik me uit het verleden kon herinneren. Ik moest ter plekke een naam voor mijn bedrijf verzinnen. Ik heb toen maar de naam van onze buurt genomen, Toni Kunchi, genoemd naar iemand die hier vroeger ooit een landhuis had. Zo weten mensen ons ook meteen te vinden.”
Simone pakte de marketing aan via internet. “Ik heb in eerste instantie zelf een website gemaakt en zo kwamen de eerste gasten eigenlijk al terwijl ik nog maar amper open was. Ik verspreidde hier en daar folders, we staan ingeschreven bij het Toeristenbureau, ik heb natuurlijk altijd visitekaartjes bij me. Verder weten natuurlijk steeds meer mensen op het eiland dat ze vrienden of familie uit het buitenland bij ons onder kunnen brengen. Ook komen er steeds vaker gasten terug, onze repeat guests.”

Kosten
Intussen is er weer uitgebreid en nu verhuurt Simone zes kamers. “Van zes kamers word je niet rijk, maar ik moet er natuurlijk wel aan verdienen. Ik ben tijd kwijt met administratie en correspondentie, de was moet gebeuren, het zwembad moet bijgehouden worden, ik moet uiteraard plannen dat de kamers op tijd schoon zijn en last but not least moet ik er elke ochtend op tijd uit om het ontbijt klaar te maken. Een paar dagen per week heb ik hulp. Ik heb naast schoonmaakkosten - ik doe maar even een greep - ook kosten voor linnengoed en onderhoud van de kamers, de schoonmaak van het zwembad, water en energie en het bijhouden van de tuin.”

“De combinatie met het gezin gaat heel goed. In het begin vond ik het moeilijk om aan de kinderen het verschil tussen familie en gasten duidelijk te maken. Toen de eerste gasten kwamen keken de kinderen gelijk naar de koffers en zeiden: ‘zit daar ook een cadeautje in?’ Ook merkte ik een keertje dat de kinderen er amper meer van opkeken toen hun eigen oom en tante kwamen logeren. Die werden bijna als reguliere gasten gezien: daar komen weer nieuwe mensen met grote koffers.”
“Soms zie ik tijdens het ontbijt iets ontstaan tussen verschillende gasten. Mensen die elkaar vooraf helemaal niet kenden zie je geanimeerd met elkaar in gesprek en maken opeens plannen om samen die dag op stap te gaan. Dan is mijn dag weer goed en zit ik met een glimlach in de auto, als ik mijn kinderen van school ga halen.”

“Soms zie ik tijdens het ontbijt iets ontstaan tussen verschillende gasten. Mensen die elkaar vooraf helemaal niet kenden zie je geanimeerd met elkaar in gesprek.”

Wat is een bed&breakfast (B&B)

Mooi gezegd: een bed&breakfast is een kleinschalige overnachtingaccommodatie die gericht is op het bieden van een toeristisch en veelal kortdurend verblijf, waarbij ook een ontbijt wordt geserveerd. Een bed&breakfast is altijd gevestigd in een woonhuis en wordt gerund door de eigenaren van het betreffende huis en heeft maximaal zeven kamers. De sociale stand van degene die onderdak zoekt moet min of meer overeen komen met die van zijn gastheer.

Al sinds mensenheugenis is het gewoon dat reizigers de nacht doorbrachten bij particulieren of in kloosters. Het concept van logies en ontbijt was vooral favoriet in Europa. Europese kolonisten brachten het mee naar de Verenigde Staten. Tijdens de crisisjaren 30 van de vorige eeuw stelden daar veel mensen hun huizen open voor reizigers om extra inkomen voor het gezin te verdienen. Pas veel later kreeg deze vorm van logies het imago van een low budget accommodatie. Met de komst van de snelwegen ontstonden motels en verdwenen de bed&breakfasts een beetje naar de achtergrond. Intussen is de wereld een global village geworden. Het aantal toeristen groeit enorm. Gekoppeld aan de komst van het internet is het begrip bed&breakfast de laatste tien à twintig jaren herontdekt. De belangstelling voor en de vraag naar logies en ontbijt is gegroeid. B&B’s worden steeds meer gezien als een aantrekkelijk alternatief voor de gewone hotel- of motelkamer. De term B&B is een wereldwijd begrip geworden.

Royaal zwembad met schaduwrijke palapa.

Het huis heeft wel wat weg van een haciënda.